

Cruydt Hoeck

WILDEBLOEMENZADEN ✦ INHEEMSE PLANTEN

Catalogus & Handleiding 2023 - 2024

Samen zetten we de wereld in bloei!

Biodiversiteitsherstel komt nu echt op gang

Biodiversiteitsherstel komt nu echt op gang en dat is ontzettend goed nieuws. Bijna een halve eeuw geleden begonnen onze bevlogen voorgangers Dick van den Burg en Rob Leopold met het verzamelen, kweken en verspreiden van inheemse wildeplantenzaden.

Er is veel veranderd sinds wij 16 jaar geleden hun werk hebben voortgezet, maar de bevoegenheid, de daadkracht en het idealisme is alleen maar sterker geworden. Maatschappij breed wordt het draagvlak voor biodiversiteitsherstel steeds groter, de urgentie wordt steeds sterker gevoeld en er ontstaan tal van initiatieven. We weten, bijna collectief zo lijkt het, dat we niet langer kunnen wachten om het tij te keren en aan de slag te gaan.

De bevoegenheid, de daadkracht en het idealisme is alleen maar sterker geworden.

Essentieel voor biodiversiteitsherstel zijn de toepassing van gebiedseigen inheemse wilde zaden en planten. Weten we deze terug te brengen in onze leefomgeving, dan volgen de insecten en vogels vanzelf. En wilde planten kunnen echt overal, dicht bij huis bijvoorbeeld door een paar tegels weg te halen en deze te beplanten met inheemse wilde bloemen. Het buitengebied maken we natuurinclusief met landschapselementen en onze steden en dorpen maken we biodiverser én klimaatadaptief door de openbare ruimte en onze tuinen natuurrijker in te richten. Samen kunnen onze tuinen, de openbare ruimte en het buitengebied één groot biodivers levend netwerk vormen.

Bij Cruydt-Hoeck zetten we ons, samen met ons fantastische team, iedere dag vol passie in om zaden, planten en kennis te vermeerderen en te delen. Samen met jullie kunnen we de biodiversiteit herstellen. Samen gaan we de wereld in bloei zetten!

*Jojanneke Bijkerk, Jasper Helmantel
en het Cruydt-Hoeck team*

Help mee met het herstel van de biodiversiteit in Nederland!

Volg ons op:

Het liefst zou Cruydt-Hoeck niet zaaien!

Een vreemde uitspraak voor een zadenkwekerij, maar tegelijkertijd volkomen logisch. Cruydt-Hoeck teelt inheemse zaden om bij te dragen aan natuurherstel en het verhogen van de lokale biodiversiteit. Wanneer het echter mogelijk is, adviseren wij om gebruik te maken van de inheemse 'zadenbank' in de bodem (vaak 'oude' en weinig verstoorde grond). Deze plantenzaden sluiten het beste aan bij de grondsoort, het lokale klimaat en flora en fauna ter plaatse. Door toepassing van het juiste beheer kan deze inheemse en lokale vegetatie zich weer spontaan ontwikkelen. Mocht de zadenbank in de loop der tijd al verdwenen zijn, dan kunnen onze regionale zaden toch helpen de biodiversiteit op die plek te verhogen.

Zaai bloemenmengsels van lokale herkomst

Al met al is het eigenlijk geen goed idee om lukraak niet-passende zadenmengsels in te zaaien, zeker niet in het buitengebied en natuurgebieden. Het leidt tot floraversing en kan de aanwezige inheemse vegetatie verzwakken. Tegelijkertijd is zaaien vaak de enige mogelijkheid om een aanzet te geven voor natuurherstel. Dan is het eenvoudigweg belangrijk om uw zadenmengsel zorgvuldig te kiezen of om een mengsel op maat te laten maken door Cruydt-Hoeck. Deze zadenmengsels sluiten goed aan bij de streekgebonden vegetatie en de ecologische situatie ter plekke.

Inhoud

Catalogus

Voorwoord	2
Cruydt-Hoeck	4
<i>Samen zetten we de wereld in bloei!</i>	4
<i>Stichting Het Levend Archief</i>	5
<i>Praktijk onderzoek</i>	5
<i>Kies voor inheems</i>	6
<i>Nieuw!</i>	8
<i>Verkoop</i>	10
Toepassingsmogelijkheden	11
Aan de slag	19
Mengselwijzer	22
Producten	24
<i>Bloemenmengsels</i>	24
<i>Grasmengsels</i>	50
<i>Uitdeelzakjes</i>	51
<i>Wilde plantenzaden</i>	52
<i>Specifieke zaai-instructies</i>	65
<i>Inheemse wilde planten in pot</i>	66
<i>Inheemse bomen & struiken</i>	67
<i>Stinzenplanten</i>	68
<i>Plantpaketten</i>	69
<i>Bloemenweideadvies</i>	70
<i>Bloemenweidecursus</i>	72
Proces van zadenteelt	73

Handleiding

Wat is een bloemenweide?	80
Welke soorten bloemenweides zijn er?	80
Zaaiinstructie bloemenweide	81
Aanleg & beheer bloemenweide.....	83
<i>Akkerbloemenmengsels</i>	83
<i>Ruderale mengsels</i>	84
<i>Onderbegroeiing</i>	85
<i>Bloemrijk grasland</i>	86
<i>Maaibeheer van bloemrijk grasland</i>	88
<i>Dakvegetatie</i>	90
<i>Machines & gereedschappen</i>	91
Combinaties van samenstellingen.....	92
Draagvlak & communicatie	93
Tips	95
Praktische informatie & bestekteksten	96
Advies en verkoopteam	98
We doen het niet alleen	99

Samen zetten we de wereld in bloei!

Cruydt-Hoeck zet zich op duurzame wijze in voor het welzijn van mens, dier en plant. Het is daarom onze missie om een grote bijdrage te leveren aan biodiversiteitsherstel in Nederland en Vlaanderen. Dit doen wij door u te ondersteunen bij het creëren van bloemrijke inheemse vegetaties. Door uw omgeving actief in te richten met wilde planten creëert u een meer natuurlijke leefomgeving en daarmee betere leefomstandigheden voor wilde bijen, vlinders en vogels.

Als kweker en leverancier van inheemse zaden en planten werken wij aan het beschikbaar maken van ecologisch verantwoorde kwaliteitszaden en – planten van regionale herkomst. In samenwerking met verschillende terreinbeherende organisaties en volgens de doelstelling van Stichting Het Levend Archief verzamelen wij wild uitgangsmateriaal uit natuurgebieden. Op onze kwekerijen (22 hectare) en in samenwerking met onze teeltpartners (26 hectare) vermeerderen wij deze zaden. Vanzelfsprekend telen wij op natuurvriendelijke wijze en met oog voor de vitaliteit van de bodem. Onze zaden en planten worden onder andere geleverd aan overheden, aannemers, hoveniersbedrijven en particulieren voor de aanleg van bloemenweides en ecologisch groen.

Onze zaden zijn bijzonder, vanwege de ecologische kwaliteit én het gebruik van uitgangsmateriaal uit de Nederlandse natuur. Lees hier meer over op [pagina 6 en 7](#).

Advies en inspiratie

Om met onze zaden en planten succesvol bloemrijke vegetaties te creëren is de juiste manier van aanleg en beheer zeer belangrijk. We hechten daarom waarde aan degelijk ecologisch en inspirerend advies naar onze klanten toe. Ook werken we nauw samen met partijen die zich inzetten voor biodiversiteitsherstel en delen we op vele manieren ons enthousiasme en onze kennis over wilde planten en biodiversiteitsherstel.

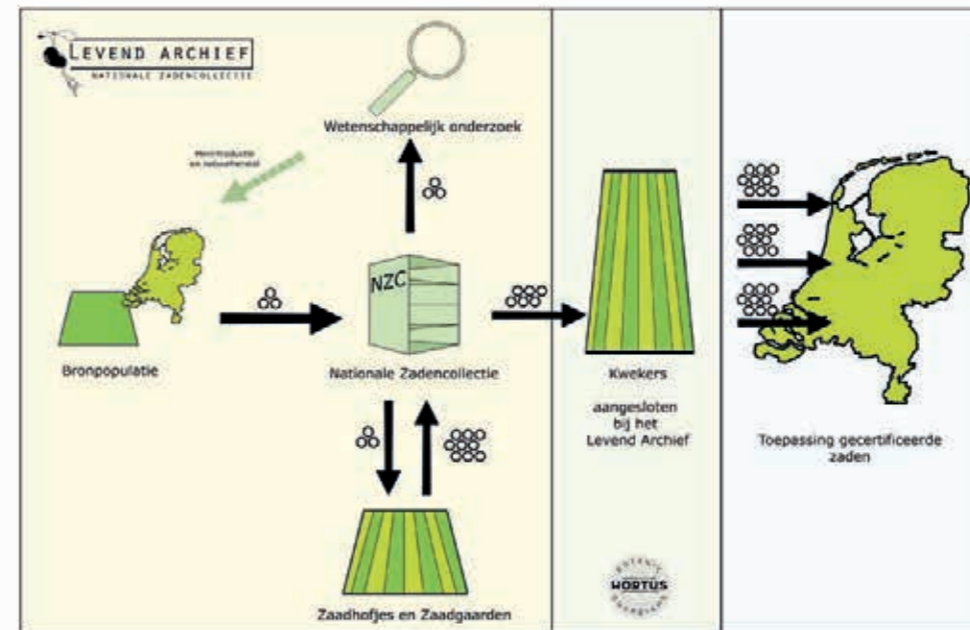
- ✦ We zaaien bewustwording, inspiratie, enthousiasme en motivatie.
- ✦ We verzamelen en vermeerderen wilde plantenzaden en plantmateriaal uit de Nederlandse natuur en maken deze grootschalig beschikbaar.
- ✦ We delen onze kennis en ervaring over biodiversiteit, wilde bloemen en bloemenweides.

Stichting Het Levend Archief

Voor behoud van ons genetisch erfgoed

Cruydt-Hoeck is nauw betrokken bij Stichting Het Levend Archief als één van de vier kwekers die zich inzet voor het grootschalig vermeerderen van inheemse zaden van lokale herkomst. De Stichting wil de genetische diversiteit van wilde planten veiligstellen door zaden te verzamelen

en deze op te slaan in de Nationale Zadencollectie. Bovendien stimuleert de Stichting de teelt van inheemse plantenzaden van autochtone herkomst voor toepassing in tuin, park, openbaar groen en landschap. Dit is van groot belang voor het behoud en herstel van natuur, landschap en de daarbij behorende fauna.

MEER WETEN?

Het Cruydt-Hoeck team bij de inzending van Wilde Weelde op de Floriade 2022.

Praktijk onderzoek

Wat kunnen we nog meer leren over bloemenweides? Hoe kunnen we onze klanten beter informeren? En hoe kunnen we samen zorgen voor meer biodiversiteit? Deze vragen stellen we onszelf dagelijks bij Cruydt-Hoeck.

Om nog meer inzicht te verkrijgen in de ontwikkeling en het beheer van bloemenweides, zijn we in het najaar van 2016 gestart met de aanleg van proefvelden op ons teeltveld. In het najaar van 2020 en in het voorjaar van 2021 en 2022 zijn daar nieuwe proefvelden aan toegevoegd. We hebben gevarieerd met zaaitijdstip en zaaidichtheid. Door deze veldproeven vergaren we meer kennis en inzicht over de juiste wijze van aanleg en beheer zodat we u nog beter kunnen adviseren.

Proefvelden

In het veld wordt de kwaliteit van de zaden met een loep bekeken.

MEER WETEN?

Kies voor inheemse zaden en planten van regionale herkomst

De roep om het versterken van de biodiversiteit wordt steeds luider. Zo heeft de grote aandacht voor biodiversiteit geleid tot een groot aanbod van zadenmengsels voor de aanleg van bloemenweides. Maar niet ieder veld met bloemen is even waardevol voor onze insecten en andere dieren. Hoe zit dat?

Inheemse wilde planten zijn cruciaal voor onze insecten

De inheemse planten die Cruydt-Hoeck teelt komen van nature in ons land voor. Zij passen bij onze bodems en ons klimaat en hebben een relatie met onze insecten die duizenden jaren teruggaat. In de loop der tijden hebben onze planten en insecten zich heel kunstig op elkaar afgestemd. Veel insecten zijn bijvoorbeeld specialisten en leven als larve vaak van één of enkele plantensoorten. Zo is het algemene Icarusblauwtje als rups afhankelijk van roklaver en eten de larven van de Knautiabij bijna uitsluitend stuifmeel van Beemdkroon.

Hoewel exotische planten, zoals de populaire Phacelia en Cosmea, soms nog wel een waarde hebben als nectarplant voor verschillende algemeen voorkomende bestuivers, zijn ze zelden van waarde voor de voortplanting van insecten. Als u vlinders in de tuin of in het landschap wilt, zullen ook de rupsen een plek met de juiste plantensoorten moeten krijgen. Bloemenmengsels met exotische bloemen dragen daarom veel minder bij aan natuurherstel dan planten van hier!

Als u vlinders in de tuin of in het landschap wilt, zullen ook rupsen een plek met de juiste plantensoorten moeten krijgen.

Ook gecultiveerde planten dragen weinig bij aan biodiversiteitsherstel. Veel planten worden veredeld, waardoor ze grotere of dubbele bloemen krijgen of een andere bloemkleur. Het selectieproces zorgt er vaak voor

dat de bloemen minder toegankelijk zijn voor insecten en minder of zelfs geen nectar bevatten. In onze eigen teelten zorgen we daarom voor behoud van de natuurlijke variatie die binnen populaties bestaat en selecteren we zo min mogelijk. Zo telen we bijvoorbeeld niet meer dan vijf generaties door met dezelfde bronzaden.

Planten en zaden van regionale herkomst

Cruydt-Hoeck gaat zelfs nog een stapje verder door inheemse zaden te telen of uit het wild te oogsten die van regionale herkomst zijn. Veel zaden van inheemse soorten die op de markt zijn, komen alsnog uit Zuid- of Oost-Europa of worden zelfs geteeld in China of Nieuw-Zeeland. Ook al gaat het om dezelfde plantensoort, dan nog bestaan er genetische en plantengeografische verschillen, zoals verschil in bloeitijd of biochemische eigenschappen, aanpassingen aan het klimaat en bodemleven. Uit onderzoek blijkt dat plantensoorten met een regionale herkomst beter aansluiten bij de behoeftes van onze insecten. Ze bloeien bijvoorbeeld op het juiste moment, wat cruciaal is voor de overleving van insecten. Wilde bijen zijn bijvoorbeeld maar een paar weken in het jaar actief en zijn erg afhankelijk van de bloeitijd van een plant. Planten van hier zijn om genetische redenen ook beter bruikbaar als voedsel en bewoning voor tal van soorten bestjes en parasieten. Het is dus van groot belang dat er regionale zaden worden gezaaid. Zo voorkomen we ook dat er geen genetische vervuiling van een bestaande natuurlijke populatie plaatsvindt waardoor de populatie kan verzwakken.

Wij hechten veel waarde aan de kwaliteit

Het verzamelen en opkweken van kwalitatief goede regionale bronzaden heeft onze continue aandacht. Cruydt-Hoeck heeft goede contacten met terreinbeheerders zoals Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en de Landschappen. In deze gebieden oogsten we op verantwoorde wijze kleine porties zaden, waarmee we op onze natuurvriendelijke kwekerij in Zuidoost-Friesland steeds grotere teelten opzetten. Dit proces duurt een aantal jaar. Hierbij streven we er naar om zo dicht mogelijk bij de wildvorm te blijven, door met een maximaal aantal generaties te kweken voordat het bronmateriaal weer ververst wordt. Van bepaalde soorten kunnen we op goede wijze grotere hoeveelheden zaden oogsten uit de natuur. Dit gebeurt steeds met grote zorg voor de blijvende of verbeterde kwaliteit van de vegetatie van deze terreinen. De terreinbeheerders zijn samenwerkingspartners van Stichting Het Levend Archief (zie pagina 5).

De bloemenweide in een klimaatbestendige leefomgeving

Behalve dat inheemse wilde planten goed zijn voor de biodiversiteit, zijn ze ook de oplossing voor een klimaatbestendige leefomgeving. Zo vormen steeds meer gemeentes grasvelden en bermen om naar bloemenweides.

Kruiden wortelen doorgaans dieper dan grassen. Hierdoor blijven bloemenweides in periodes van droogte veel langer groen. Een groene vegetatie blijft door verdamping bijdragen aan afkoeling van de directe omgeving, wat in een stad zomaar een paar graden verschil kan maken.

Uit onderzoek blijkt dat plantensoorten met een regionale herkomst beter aansluiten bij de behoeftes van onze insecten.

Een belangrijke reden om alle mogelijkheden voor vergroening van de leefomgeving aan te grijpen. Denk bijvoorbeeld aan het vervangen van verharding door

inheems groen, de aanleg van groendaken met inheemse planten, beplanten of inzaaien van geveltuinen en boomspiegels, groene schoolpleinen, waterdoorlatende bestrating, wadi's, enzovoort. Al deze toepassingen van inheemse wilde planten vormen tevens de oplossing voor een ander probleem, waar we door klimaatverandering vaker mee te maken krijgen: hevige neerslag in de vorm van piekbuien. Vegetaties van wilde planten dragen, mede doordat ze de bodem goed doorwortelen, sterk bij aan het bergen van water, waardoor afvoer van water naar het riool en naar de rivier wordt verminderd en vertraagd.

Nog een belangrijke argument voor vergroening van de leefomgeving is dat het bijdraagt aan het welzijn van de burgers. Uit ontelbare onderzoeken blijkt dat mensen gezonder zijn in een groene leefomgeving en dat natuur stress verlagend werkt. Kortom, redenen genoeg om te kiezen voor inheemse zaden en planten van regionale herkomst.

Klimaatdaptieve redenen voor een bloemenweide

- ✦ Bloemenweides blijven in periodes van droogte veel langer groen.
- ✦ Groene vegetatie draagt door verdamping bij aan afkoeling van de directe omgeving.
- ✦ Kruiden wortelen doorgaans dieper, waardoor hemelwater beter wordt opgenomen.

De kwekers Cruydt-Hoeck, Biodivers, De Bolderik en Staatsbosbeheer (afdeling Zaad en Plantsoen) zetten zich gezamenlijk in voor het grootschalig beschikbaar maken van een ruim sortiment inheemse wilde planten zaden van controleerbare lokale herkomst voornamelijk uit de gebieden binnen de groene cirkel.

Nieuw!

Nieuwe mengsels!

In deze catalogus staan maar liefst tien nieuwe mengsels. Naast onze nieuwe Wadimengsel en Eikenprocessierupsmengsel vindt u ook het Speelnatuurmengsel, de Bloeiende voegenmengsel en een Meerjarig bijenmengsel voor klei- en leemgrond in deze catalogus. Op onze vernieuwde website vindt u nog meer nieuwe mengsels, waarmee u een succesvol bloeiende bloemenweide creëert.

Bekijk onze
nieuwe mengsels
vanaf **pagina 26**

Open Dag

Cruydt-Hoeck organiseert jaarlijks een Open Dag in juni. Tijdens deze dag kunt u een kijkje nemen op onze zaden- en plantenkwekerij en organiseren wij rondleidingen en tal van andere leuke activiteiten. Pak deze unieke kans, want de rest van het jaar is onze kwekerij niet open voor publiek.

Zaterdag 10 juni 2023

Tijd: 10.00 tot 17.00 uur

Vrij entree!

Sfeerimpressie open dag 2022.

Onze nieuwe website is live!

Op de website kunt u makkelijk en snel inheemse planten, zaden en mengsels bestellen, die passen bij uw biodiversiteitsproject. Ook biedt de site veel (achtergrond)informatie. Heeft u de voordelen al ontdekt?

- ✦ Zakelijke korting is verwerkt in uw eigen zakelijk account.
- ✦ Uw eigen speciaalmengsel kunt u nabestellen binnen uw account.
- ✦ En nog veel meer!

Ontdek hoe Cruydt-Hoeck u verder kan ondersteunen bij het aanleggen en beheren van uw bloemenweide en de communicatie rondom uw biodiversiteitsproject.

Ga naar www.cruydt-hoeck.nl en ervaar uw voordelen.

Meld u aan voor onze nieuwsbrief

Blijf maandelijks per e-mail op de hoogte. We delen via onze zakelijke nieuwsbrief nieuws over Cruydt-Hoeck, tips over toepassingen van inheemse vegetatie en advies over aanleg en beheer van bloemenweides.

AANMELDEN KAN HIER

Verkoop van zaden, zadenmengsels en planten

Met de aankoop van zaden, zadenmengsels en planten van Cruydt-Hoeck kiest u voor kwaliteit. Ontdek ons gevarieerde aanbod in de catalogus en breng een bezoek aan onze vernieuwde webwinkel: www.cruydhoeck.nl.

Bestellen van zaden en zadenmengsels

Via onze webwinkel kunt u de zaden en zadenmengsels eenvoudig online bestellen op elk gewenst tijdstip of locatie. Uw bestelling wordt dan veelal dezelfde dag verwerkt. We leveren uit een grote eigen voorraad. Vanaf een bestelling van € 75,00 (exclusief BTW) hoeft u bovendien geen verzendkosten te betalen.

Voor grote en complexe projecten denken we graag met u mee! We zijn dé specialist in het ontwikkelen van speciaalmengsels, afgestemd op uw wensen en de in te zaaien locatie. Neem gerust contact met ons op voor meer informatie.

Bestellen van planten

U kunt de planten eenvoudig bestellen in de webwinkel. De planten worden per postpakket of per transporteur verstuurd. Wij versturen de planten in pot het hele jaar door, behalve bij erg warm weer of in vorstperiodes. Bollen en knollen worden verstuurd in het najaar (september tot en met begin december) en wortelgoed (bomen en heesters met kale wortels) versturen wij in de periode november tot en met maart. De planten worden met zorg ingepakt en kunnen bij aankomst meteen worden geplant. Vanaf een bestelling van € 75,00 (exclusief BTW) rekenen wij geen verzendkosten.

Heeft u als gemeente of (groen)bedrijf een groot en/of complex project? Neem dan contact met ons op om de mogelijkheden te bespreken. Wij geven met plezier praktisch en ecologisch advies.

E-mail: info@cruydhoeck.nl

Telefoon: +31 (0)516 44 11 44

Kijk op
cruydhoeck.nl
voor meer informatie
en ons actuele
aanbod.

Toepassingsmogelijkheden

Toepassingsmogelijkheden

Om te inspireren geven we hier verschillende voorbeelden van toepassingen en wellicht leidt dit tot nieuwe toepassingsmogelijkheden waar u nog niet eerder aan gedacht heeft.

De openbare ruimte: breed inzetbaar en kostenbesparend

Onze wildeplantenzaden en bloemenweidemengsels zijn breed inzetbaar in de openbare ruimte. Ze bieden een uitstekend alternatief voor het traditionele groenbeheer van grasvelden, heestervakken, wegbermen e.d. Door op de ingezaaide plekken een extensief maaibeheer toe te passen, verschaalt de bodem. Dit komt niet alleen de bloemenweide ten goede, maar de maaifrequentie zal ook afnemen. Zo is er jaarlijks minder maaisel af te voeren. Hierdoor creëert u een waardevolle ecologische structuur en een kostenbesparing in het beheer.

Industrieterreinen: werklandschappen van de toekomst

Door de openbare ruimte op industrieterreinen met meer bloemrijke vegetatie in te vullen, wordt er vaker een pauzewandeling gemaakt, neemt de productiviteit van de medewerkers toe, willen meer bedrijven er zich vestigen en ontstaat er zo een aantrekkelijk werkklimaat. Het helpt bovendien mee om wateroverlast en hitte-eilanden te voorkomen. Er zijn mogelijkheden in wegbermen, op plekken waar nog gebouwd moet worden (tijdelijke natuur) en op locaties waar nu veel bestrating aanwezig is.

De zorg: groen als medicijn

Uit vele studies is gebleken dat natuur een positieve werking heeft op de genezing van zieke mensen. Wanneer de omgeving van ziekenhuizen en revalidatiecentra is

ingericht met natuurlijk groen, herstellen patiënten beter en sneller dan wanneer de omgeving is verstedend. Er zijn veel mogelijkheden voor het aanleggen van een natuurrijke omgeving rondom zorgcentra. U kunt hierbij denken aan het omvormen van grote gazons en bloemloze heestervakken tot bloemenweides.

Natuurlijk spelen op het eiland Tiengemeten in het Haringvliet

Natuurlijk spelen: vergroening speelplaatsen

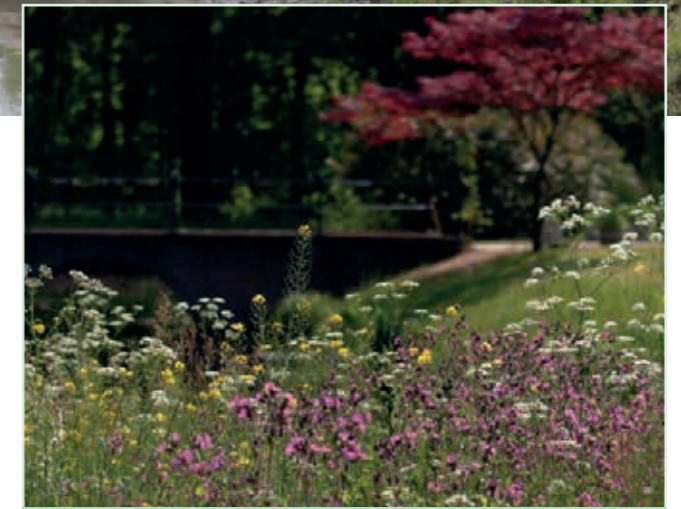
Wilt u werken aan een betere wereld, inspireer dan vooral kinderen met natuur. Breng de natuur met wilde bloemen, bijen, vlinders en vogels naar de kinderen. Het is van belang dat er niet alleen natuurgebieden ver buiten de stad liggen, maar dat er juist ook in speeltuinen in de woonwijken en op de schoolpleinen meer natuur te vinden is. Kijk voor inspiratie op www.springzaad.nl.

Klimaatadaptief: verkoeling en wateropvang in de stad

Door de overmatige toepassing van bestrating in het stedelijk gebied ontstaan problemen met wateroverlast en hitte op zomerse dagen. Meer groen geeft een verkoelend en rustgevend effect en bindt fijnstof. Op plekken zonder bestrating kan regenwater goed in de bodem wegzakken. Ook wadi's met inheemse beplanting kunnen veel regenwater absorberen. De besparingen op riolssystemen en airco's kunnen de groenvoorziening financieren. Kijk voor meer inspiratie op www.operatiesteenbreek.nl.

Groene daken: biodiversiteit op het dak

Met de juiste voorbereidingen en de juiste ondergrond kunnen wilde bloemen, die van belang zijn voor insecten, uitstekend worden toegepast op groendaken. Dakvegetaties houden water langer vast na een heftige regenbui en zorgen er voor dat het riool niet overbelast wordt. Het draagt bij aan de verkoeling van een overwegend stedelijke omgeving. Er zijn mogelijkheden op schuurtjes van woningbouwverenigingen, openbare gebouwen, bushokjes, daken van kantoren e.d. Meer informatie vindt u op [pagina 90](#).

Park Huis te Manpad in Heemstede: Mengsel G1

Dak Werkmancollege Groningen: Mengsel D2

Isala Ziekenhuis Zwolle: Speciaalmengsel

De groene stad: bloeiende voegen en parkeerplaatsen

In het stedelijk gebied zijn veel dicht bestrate terreinen die slechts een paar keer per jaar gebruikt worden tijdens een evenement, als extra parkeerruimte of als toegangsweg voor de brandweer. Door op deze plaatsen een open bestrating toe te passen, met bijvoorbeeld een brede voeg, kan het water direct de grond in zakken. Hier kunt u uitstekend een bloemenweidemengsel M6 Bloeiende Voegen tussen zaaien. Dit mengsel bestaat uit laagblijvende, bodembedekkende planten die na het maaien weer snel in bloei komen.

Wadi Woonwijk Roggeveld in Haren

Dijken: versterking door bloemenweides

Met een stijgende zeespiegel moeten steeds meer dijken verzaaid of verbreed worden. Daarbij gaat de huidige dijkbekleding met bloemen en grassen vaak verloren. Cruydt-Hoeck heeft een bijdrage geleverd aan de actualisatie van de 'Handreiking Dijkbekleding'. Daarin zijn mengsels opgenomen met grassen en kruiden. Steeds meer onderzoeken laten zien dat een combinatie van grassen en kruiden zeer stevige dijken en een grote meerwaarde voor de biodiversiteit oplevert. Cruydt-Hoeck denkt graag met u mee over de toe te passen leeflaag en de mengselsamenstelling.

Natuurinclusieve landbouw: eenvoudige toepassingen

Door eenvoudige natuurrijke toepassingen op het erf en de akkerrand kan de biodiversiteit op het boerenbedrijf vergroot worden. Een inheemse kruidenrijke akkerrand of slootkant, een kleine bloemenweide in een vergeten hoek

op het erf of een inheemse gemengde haag stimuleren de biodiversiteit en dragen bij aan een gezond ecosysteem op het agrarisch bedrijf. Hierdoor ontstaat meer leefruimte voor insecten en akker- en weidevogels; de bestuiving van gewassen en natuurlijke plaagbestrijding neemt toe en de kruidenrijke graslanden bevorderen het bodemleven en de bodemdoorworteling. Daarnaast is bloei in het agrarische landschap een lust voor het oog.

Inheemse bloemenweides kunnen nog op veel meer locaties voor significante meerwaarde zorgen, zoals in wadi's, bij sportparken, bij eikenlanen, in tuinen en parken, op begraafplaatsen en in weilanden voor grazende dieren.

Kruidenrijke dijk bij uiterwaarde Olst

Dakbloemenweide - Inheems en biodivers groendak

Op dit dak, aangelegd door Dakbloemenweide.nl met zaden van Cruydt-Hoeck, bloeien verschillende soorten pioniersplanten zoals Kamille, Klaproos en Steenanjer. Deze zijn onderdeel van een uitgekiend mengsel van veertig planten, die ook gedijen onder droge omstandigheden. De planten zijn waard- en drachtplanten die van belang zijn voor vlinders, bijen en vele andere insecten. Op het dak ligt een beschermlaag, een drainagelaag en een wortelwerende filterlaag. Daar bovenop ligt een lichtgewicht substraat met langs de randen een grindlaag.

Foto: Dakbloemenweide.nl

Naturbegraafplaats Hoeve Ruth - Akkerbloemenmengsel A6

Het kleurrijk resultaat van een goede bodembewerking en inzaaimoment op Naturbegraafplaats Hoeve Ruth was in 2021 goed te zien. Doordat de zaden in het najaar 2020 zijn gezaaid, kiemden veel planten uit het mengsel al voor de winter. De onkruiden Melganzevoet en Canadese fijnstraal waren zeer beperkt aanwezig. Het resultaat: een overweldigende en zeer indrukwekkende bloemenzee van Korenbloemen, Klaprozen en Kamille over een ruim drie hectare groot terrein. Bezoekers worden er stil van en het geeft hen veel troost.

Foto: Landgoed Hoeve Ruth, Naturbegraafplaats

Hunebed Highway, N34 Drenthe

Sinds 2018 is Cruydt-Hoeck betrokken bij het maken van bloemrijke bermen langs de provinciale weg N34, ook wel Hunebed Highway genoemd. De Provincie Drenthe hecht grote waarde aan de regionale herkomst van de zaden en zocht een duurzame oplossing. Zo zijn ze bij Cruydt-Hoeck uitgekomen. Inmiddels zijn er veel bermen ingezaaid met een speciaalmengsel van soorten die uit de streek komen. Het resultaat wordt gemonitord, zodat het beheer van maaien kan worden geoptimaliseerd. In ieder seizoen geeft het mengsel een ander, kleurrijk beeld.

Foto: GrootGroener

Zonneparken

De energietransitie wordt zichtbaarder in ons landschap. Monotoon gras maakt plaats voor zonneparken en dat biedt ook kansen voor biodiversiteit. Voor een goede landschappelijke inpassing van een zonnepark zijn streekeigen bloemenmengsels erg belangrijk. Deze planten passen beter bij de groeiomstandigheden op de locatie en zijn herkenbaar voor insecten. Tel dat op bij een fraaie aankleding en een verkoelend effect van de vegetatie op de omgeving en dan wordt een streekeigen-bloemenmengsel een aanwinst voor elk zonnepark. Wij denken graag met u mee om een gebiedseigen zonneparkmengsel te maken voor uw project.

Wadi in gemeente Gemert-Bakel

Deze wadi op zandgrond is inmiddels al vele jaren oud. De vochtige bodem van de wadi is ingezaaid met mengsel G3 en de drogere taluds met mengsel G1. De mooie, weelderige begroeiing ligt dichtbij de nieuwbouwhuizen en wordt door de buurtbewoners erg gewaardeerd. *Foto: Martijn van Greef – Gemeente Gemert-Bakel*

Industrieterreinen

Mensen zullen bij het herstellen van de biodiversiteit niet gelijk denken aan de mogelijkheden op industrieterreinen, maar voor biodiversiteit liggen hier wel degelijk kansen. Braakliggende percelen kunnen worden ingezaaid met een- en twejarige mengsels. Deze soorten kunnen omgaan met een verstoorde grond en komen snel in bloei. Denk ook aan meer permanente invullingen met meerjarige bloemenmengsels in bermen en kantoortuinen. Dit soort oplossingen geven een industrieterrein een uitstraling die goed aansluit bij moderne ambities als duurzaamheid en klimaatadaptatie. Heeft u vragen? Wij gaan graag met u hierover in gesprek. *Foto: Ecommunitypark Oosterwolde*

Weinmakker in gemeente Heerenveen

Deze berm in het buitengebied werd 20 jaar geleden ingezaaid met een speciaalmengsel afgestemd op de lokale groeiomstandigheden en het omringende landschap. Op de foto zien we een typisch voorjaarsbeeld met Veldzuring, boterbloemen en Fluitenkruid. Later in het jaar maken deze soorten plaats voor o.a. Knoopkruid en Boerenwormkruid. Valeriaan groeit op de meer vochtige delen. Met een beheer van eenmaal maaien en afvoeren per jaar (tweemaal direct langs de weg) wordt op een eenvoudige manier een biodiverse invulling gegeven aan deze bermen.

Foto: Beeuw Ykema - Gemeente Heerenveen

Ecologische verbindingzones in gemeente Gemert-Bakel

In 2021 heeft de gemeente samen met Waterschap Aa en Maas twee ecologische verbindingzones gerealiseerd: aan de Esperloop en aan de Snelle Loop. Deze verbindingzones zorgen voor een verbinding tussen natuurgebieden, waardoor planten en dieren meer leefruimte krijgen. De bermen en oevers in het gebied zijn ingezaaid met Cruydt-Hoeck speciaalmengsels. Het was voor de gemeente belangrijk om gebruik te maken van plantmateriaal van regionale herkomst. In het eerste groeiseizoen was al een prachtig resultaat te zien met een grote diversiteit aan insecten. *Foto: Martijn de Greef - Gemeente Gemert-Bakel*

Aan de slag met bloemenweides

U wilt een bloemenweide. Het is goed om even stil te staan bij wat het doel is van de bloemenweide, op wat voor locatie er wordt ingezaaid en hoe het past binnen de omgeving en het budget. Deze factoren bepalen niet alleen welk mengsel het meest geschikt is, maar kan ook het verschil betekenen tussen een teleurstelling of een groot succes. Met onderstaande stappen helpen we u verder op weg.

1 Wat heb ik beschikbaar?

De mogelijkheden van de plek zijn uw uitgangspunt.

Door met de natuur te werken en in de mengselkeuze rekening te houden met zaken als bodem, zonlicht of vochtigheid, heeft de bloemenweide de meeste kans van slagen. Ook omstandigheden als bereikbaarheid of bijvoorbeeld ligging nabij een school kunnen bepalend zijn én kansen bieden. Zie ook de toepassingsmogelijkheden op pagina 12, 13 en 14.

Op welke locatie wil ik een bloemenweide?

- + Openbaar groen, park of plantsoen?
- + Particuliere tuin, klein of groot?
- + Binnen bebouwde kom, buitengebied of agrarisch landschap?
- + Nabij een school, drukke weg, zonnepark, bedrijventerrein, etc.

Wat zijn de ecologische omstandigheden van mijn locatie?

- + Grondsoort: klei, veen, zand, leem of een mengsel?
- + Voedselrijk, schraal of ertussenin?
- + Droog, vochtig of nat?
- + Zonnig of (half)schaduw?
- + Wat staat er nu: braak, graszode, onkruid of al veel bloemen?

Welke gereedschappen en machines heb ik beschikbaar?

Zaaien kan vaak met de hand, tenzij het om erg grote oppervlakten gaat. Voor het maaibeheer zijn er verschillende opties (zie pagina 88, 89 en 91 voor meer informatie). Misschien kunt u machines huren of een loonwerker met kennis inschakelen.

Is mijn locatie wel geschikt?

Soms is een plek niet geschikt door de aanwezigheid van veel wortelonkruiden, een veel te voedselrijke bodem of is de locatie slecht bereikbaar. Wellicht biedt een andere plek in de buurt een grotere kans op succes.

2 Wat wil ik en waarom?

Uw doelstelling bepaalt het soort bloemenweide.

Stel vast waarom u een bloemenweide wilt aanleggen. Dit bepaalt mede welk soort mengsel het meest geschikt is.

Ik wil bijdragen aan de biodiversiteit.

Een goed beheerd, meerjarig bloemrijk grasland draagt

het meest bij aan de biodiversiteit. Met het juiste mengsel en goed beheer kunt u de leefomstandigheden voor bijen, vlinders, vogels en andere dieren in de omgeving verbeteren.

Ik wil een fleurige tijdelijke opvulling.

Een braakliggend terrein of een plek die de komende 1-3 jaar nog geen bestemming heeft, kunt u met eenjarige akkerbloemen of ruderaal soorten inzaaien voor een snel resultaat.

Ik vind wilde bloemen gewoon mooi.

Akkerbloemen en ruderaal bloemenweides zijn het meest bloemrijk. Bloemrijk grasland is meer ingetogen, maar blijft meerdere jaren doorbloeien.

Ik wil minder werk en kosten besparen.

Een goed gekozen bloemrijk grasland is een van de goedkoopste beheersvormen, zeker in vergelijking met traditioneel gazonbeheer. Een of twee keer per jaar maaien en afvoeren is vaak het enige onderhoud.

3 Wat vindt mijn omgeving?

Draagvlak bij de omgeving en goede communicatie zijn erg belangrijk.

Zeker in de openbare ruimte is het goed om de omgeving mee te nemen in het hoe en waarom van de bloemenweide. Door draagvlak te creëren en uit te leggen wat de meerwaarde van inheemse planten in de wijk is, maak je mensen enthousiast.

Op pagina 94 van deze catalogus en handleiding vindt u hierover meer informatie. Ook bieden we op onze website voor overheden een aantal handreikingen om uw omgeving te informeren.

4 Wat heb ik er voor over?

Een bloemenweide kan de goedkoopste vorm van beheer zijn.

Een bloemenweide hoeft in de regel maar één of twee keer per jaar te worden gemaaid, waarbij het maaisel wordt afgevoerd. Op lange termijn is het vaak goedkoper dan gazonbeheer. Neem daarom, naast de aanschaf van de zaden, het lange termijnbeheer mee in uw kostenraming.

Daarnaast kan een bloemenweide tegelijkertijd ook een oplossing bieden voor andere kostenposten, zoals waterberging en klimaatadaptatie in de stedelijke omgeving.

! Onderschat de aanleg en het beheer van een bloemenweide niet.

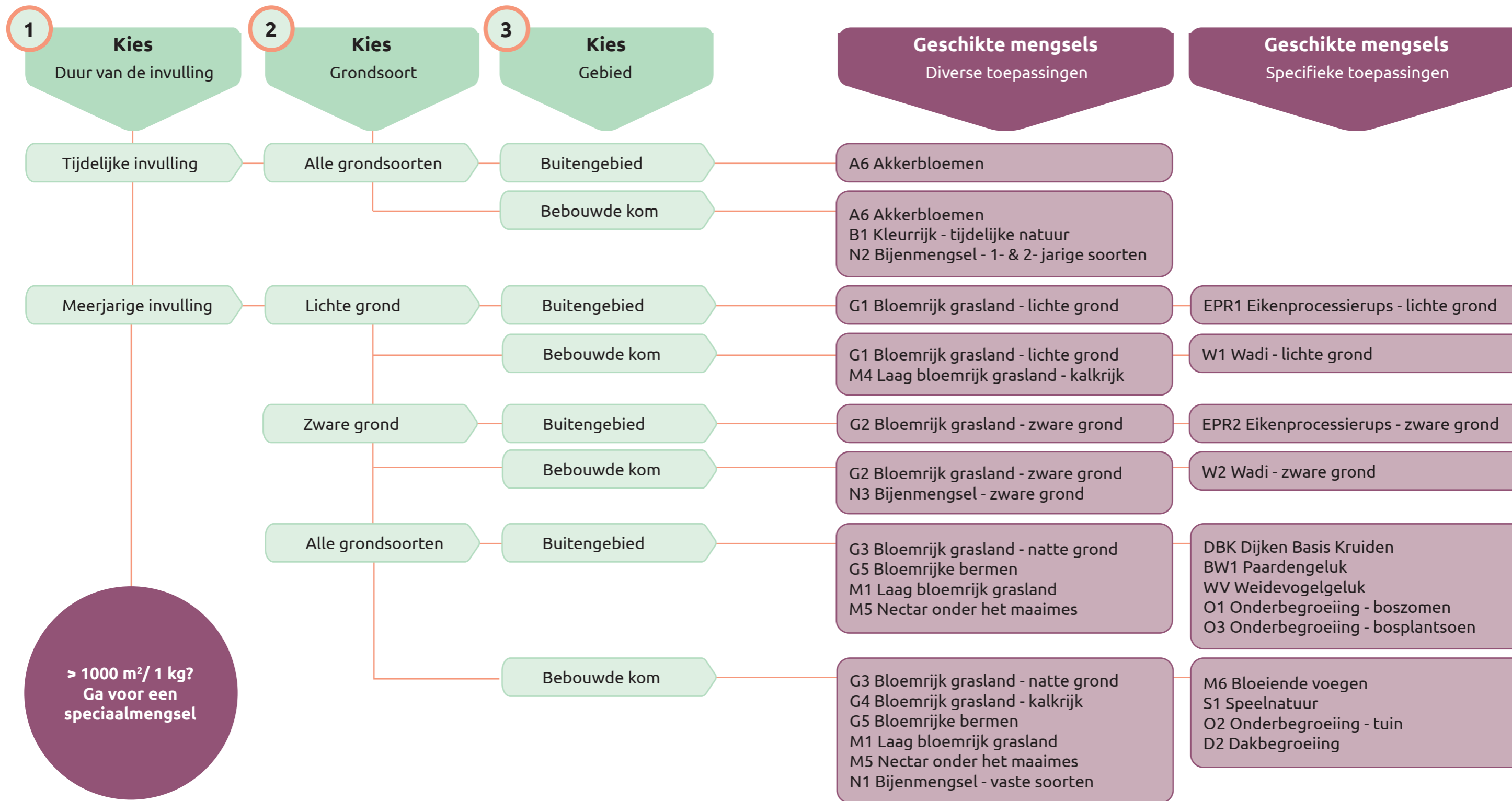
Een bloemenweide aanleggen is in principe niet ingewikkeld, maar voor een langdurig goed resultaat is enige kennis van zaken nodig. Deze catalogus/handleiding en onze website staan boordevol informatie om u op weg te helpen. Specifieke vragen? Neem gerust contact met ons op.

Kies het juiste mengsel met onze mengselwijzer

Mengselwijzer

De bodem is de basis. Kies het perfecte bloemenweidemengsel voor uw project.

Wilt u een mengsel op maat met de mogelijkheid tot een hoog aandeel autochtone zaden? Wij maken graag voor u een **speciaalmengsel** met zoveel mogelijk gebiedseigen soorten.

Onze ecologisch adviseurs stellen vanaf 1 kilo graag een **speciaalmengsel** voor u samen. Bel 0516 - 44 11 44 of mail naar info@cruydhoeck.nl

Bloemenweidemengsels

De inheemse zadenmengsels van Cruydt-Hoeck

Met zaden en advies van Cruydt-Hoeck kiest u voor kwaliteit om een succesvolle bloeiende bloemenweide te creëren. Onze universele basismengsels bevatten uitsluitend inheemse wilde plantensoorten. Onze mengsels zijn continu in ontwikkeling en zijn gebaseerd op vijfenveertig jaar ervaring. De basismengsels in deze catalogus zijn in een breed milieu toepasbaar. Zeldzame of kritische soorten laten we bewust achterwege om plantengeografische patronen zo min mogelijk te verstoren. Bovendien biedt dit de bloemenweide grote kansen om succesvol tot ontwikkeling te komen met planten die redelijk makkelijk willen groeien. De mengsels zijn geen afspiegeling van specifieke natuurlijke plantengemeenschappen, maar bedoeld als aanzet tot een meer bloemrijke vegetatie. Aan deze basismengsels kunnen we op verzoek extra soorten toevoegen.

Speciaalmengsels: 'mengsels op maat'

Naast onze universele basismengsels kunnen wij ook mengsels speciaal voor u samenstellen, afgestemd op uw specifieke wensen en de omstandigheden van de in te zaaien locatie. Hiermee kunnen we de diepte in en kunnen we ook specifiekere soorten toepassen. Wij geven daarbij met plezier ecologisch en praktisch advies. Neem vooral contact met ons op om de mogelijkheden te bespreken.

Grasmengsels

Op een paar uitzonderingen na, bevatten onze basis bloemenweidemengsels uitsluitend bloemenzaden. Bewust laten wij de graszaden achterwege. De regulier verkrijgbare graszadenmengsels bevatten voornamelijk zodevormende, grove en sterk groeiende grassoorten die sterk concurreren met bloemen. Grassen groeien meestal sneller dan bloemen. Graszaden zitten doorgaans genoeg in de grond of in de omgeving. Wij adviseren u dan ook met klem om in normale situaties géén graszaden mee te zaaien. Door uitsluitend bloemenzaden te zaaien, krijgen bloemen de benodigde voorsprong om zich te vestigen om zo met grassen te kunnen concurreren. In enkele uitzonderlijke situaties kan het toch van belang zijn een kleine hoeveelheid graszaden mee te zaaien. Deze grassen dienen dan ter ondersteuning van de bloemenweide. Wij bieden een aantal grasmengsels met polvormende wilde grassoorten aan die voor dit doel het meest geschikt zijn. U vindt ze op [pagina 50](#) (NGW's).

Het ene mengsel is het andere niet

In de commerciële handel worden vaak veelkleurige mengsels voor een lage prijs aangeboden. Als u vooral zoekt naar een kleurige bloemenpracht voor weinig geld, dan is dit een prima oplossing. Gaat u echter voor kwaliteit en wilt u écht een bijdrage leveren aan de biodiversiteit? Zaai dan liever iets duurder kwaliteitsmengsels met inheemse wilde plantensoorten, waarvan u én de natuur de komende jaren veel plezier zullen hebben.

Verbeterde mengselsamenstelling

Onze zadenmengsels hebben, zoals u weet, al jaren een hoge ecologische kwaliteit. Toch blijven we sleutelen aan de samenstelling en veranderen we de mengsels door de jaren heen. Dominante soorten verminderen we, passende soorten voegen we toe. We leren veel uit eigen onderzoek op onze proef- en teeltvelden en van veldbezoeken. Ook krijgen we nieuwe inzichten door onderzoeken in gespecialiseerde vakliteratuur en door het bezoeken van wildpopulaties in natuurgebieden.

Dikwijls zijn er ook heel praktische redenen voor het wel of niet toepassen van bepaalde soorten in een mengsel, namelijk de beschikbaarheid. Zadenproducties zijn het ene jaar succesvoller dan het andere jaar. Het blijft immers een natuurproduct. Daarnaast hebben we wellicht de wens om een soort om ecologische redenen toe te voegen aan een mengsel, maar zijn de zaden simpelweg niet in voldoende hoeveelheden beschikbaar. Sommige soorten zijn namelijk erg lastig om grootschalig te kweken, waarbij er jarenlang

Twijfelt u nog?
Vraag onze adviseurs
om advies

*Dominante soorten
verminderen we, passende
soorten voegen we toe.*

geëxperimenteerd moet worden om uiteindelijk de juiste teelt- en oogstwijze te vinden. Van weer andere soorten is het een jarenlange zoektocht om een kleine hoeveelheid goed uitgangsmateriaal te krijgen. Onze inspirerende contacten met terreinbeherende organisaties zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en verschillende Landschappen helpen hier goed bij. Evenals natuurlijk onze contacten binnen Het Levend Archief ([zie pagina 5](#)). Deze vaak kleine hoeveelheden zaden zetten we op in een kweekprogramma op onze kwekerijen.

Het proces van het vinden van het juiste uitgangsmateriaal, tot het kunnen kweken van voldoende zaden om toe te passen in onze zadenmengsels, kan jarenlang hard werken en hoofdbrekens in beslag nemen.

Met grote trots kunnen wij u dan ook melden dat we in de afgelopen jaren en zeker in het afgelopen jaar mooie verbeteringen hebben kunnen aanbrengen in een aantal van onze zadenmengsels.

A6 - Eénjarige akkerbloemen

- Zonnige plek
- Overwegend droge grond
- 60-100 cm
- Bloeitijd mei-oktober
- Bodem jaarlijks oppervlakkig bewerken
- Bijen, vlinders & vogels
- 1 jaar bloei & kleur
- Jaarlijks opnieuw inzaaien
- Niet combineren met grassen

Karakter

Zeer kleurrijk bloemenmengel van eenjarige akkerbloemen, die van oudsher onze akkers kleurden. Het geeft een zeer bloemrijk resultaat in het jaar van inzaaien. Indien gezaaid in het voorjaar in een gunstige situatie kan dit mengsel al na 6-8 weken bloeien.

Grondsoort

Geschikt voor alle niet te natte gronden.

Zaadichtheid

Gemiddeld 1-1,5 g/m². Maximaal 2 g/m² voor een publieksfunctie. In combinatie met andere mengsels niet te dicht zaaien, maximaal 0,2-0,25 g/m².

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur van september - november of februari - april (half mei).

Beheer

Voor bloei in volgende jaren is jaarlijkse grondbewerking en bijzaaien noodzakelijk.

Toepassingsmogelijkheden

Akkers, akkerranden, tuinen, openbare ruimte, industrieterreinen en braakliggende hoekjes.

Tip!

Creëer de sfeer van een historische akker door granen (3-5 g/m²) mee te zaaien en zorg voor wintervoedsel voor dieren. Zaai de granen apart van de bloemenzaden. Wilt u akkerbloemen combineren met granen voor consumptie? Neem dan contact met ons op.

Meer weten of bestellen?

Soortenlijst A6-mengsel

<i>Agrostemma githago</i>	Bolderik
<i>Centaurea cyanus</i>	Korenbloem
<i>Consolida regalis</i>	Wilde ridderspoor
<i>Glebionis segetum</i>	Gele ganzenbloem
<i>Matricaria chamomilla</i>	Echte kamille
<i>Misopates orontium</i>	Akkerleeuwenbek
<i>Papaver dubium</i>	Bleke klaproos
<i>Papaver rhoeas</i>	Grote klaproos
<i>Silene conica</i>	Kegelsilene
<i>Silene gallica</i>	Franse silene
<i>Silene noctiflora</i>	Nachtkoekoeksbloem
<i>Tripleurospermum maritimum</i>	Reukeloze kamille

B1 - Kleurrijk mengsel voor tijdelijke natuur

- Zonnige plek
- Overwegend droge grond
- 100-150 cm
- Bloeitijd mei-november
- 1 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Minimaal 2-3 jaar bloei & kleur
- Na 3 jaar opnieuw zaaien
- Niet geschikt voor buitengebied

Karakter

Zéér kleurrijk en uitbundig bloemenmengsel met akkerbloemen, tweejarige en kortlevende overblijvende soorten. Dit mengsel geeft een bloemrijk resultaat vanaf het eerste jaar.

Grondsoort

De soorten in dit mengsel groeien van nature op verstoorde grond. Dit mengsel is geschikt voor alle overwegend droge gronden.

Zaadichtheid

Gemiddeld 1-1,5 g/m². Maximaal 2 g/m² voor een publieksfunctie.

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober of maart - april (half mei).

Beheer

Jaarlijks gefaseerd maaien en afvoeren in de periode november - februari en de vaste onkruiden en grassen verwijderen. Na twee jaar de grond licht verstoren.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen, parken, openbare ruimtes en industrieterreinen binnen de bebouwde kom.

Tip!

Combineer dit mengsel niet met grassen of met mengsels voor bloemrijk grasland.

Meer weten of bestellen?

Soortenlijst B1-mengsel

<i>Anchusa officinalis</i>	Gewone ossentong
<i>Anthemis arvensis</i>	Valse kamille
<i>Anthemis tinctoria</i>	Gele kamille
<i>Berteroa incana</i>	Grijskruid
<i>Carum carvi</i>	Karwij
<i>Centaurea cyanus</i>	Korenbloem
<i>Chichorium intybus</i>	Wilde cichorei
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Dipsacus fullonum</i>	Grote kaardenbol
<i>Echium vulgare</i>	Slangenkruid
<i>Erodium cicutarium</i>	Gewone reigersbek
<i>Fumaria officinalis</i>	Gewone duivenkervel
<i>Geranium dissectum</i>	Slipbladige ooievaarsbek
<i>Glebionis segetum</i>	Gele ganzenbloem
<i>Isatis tinctoria</i>	Wede
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Lotus corniculatus</i> var. <i>corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Malva moschata</i>	Muskuskaasjeskruid
<i>Malva sylvestris</i>	Groot kaasjeskruid
<i>Matricaria chamomilla</i>	Echte kamille
<i>Melilotus albus</i>	Witte honingklaver
<i>Melilotus officinalis</i>	Citroengele honingklaver
<i>Oenothera biennis</i>	Middelste teunisbloem
<i>Oenothera glazioviana</i>	Grote teunisbloem
<i>Onopordum acanthium</i>	Wegdistel
<i>Papaver dubium</i>	Bleke klaproos
<i>Papaver rhoeas</i>	Grote klaproos
<i>Raphanus raphanistrum</i>	Knopherik
<i>Reseda lutea</i>	Wilde reseda
<i>Reseda luteola</i>	Wouw
<i>Saponaria officinalis</i>	Zeepekruid
<i>Securigera varia</i>	Bont kroonkruid
<i>Sinapis arvensis</i>	Herik
<i>Tripleurospermum maritimum</i>	Reukeloze kamille
<i>Verbascum densiflorum</i>	Stalkaars
<i>Verbascum phlomoides</i>	Keizerskaars
<i>Vicia sativa</i> subsp. <i>angustifolia</i>	Smalle wikke
<i>Vicia villosa</i>	Bonte wikke

N2 - Bijmengsel met 1- & 2-jarige soorten

- Zonnige plek
- Overwegend droge grond
- 100-120 cm
- Bloeitijd mei-oktober
- 1 x per jaar maaien & afvoeren
- Wilde bijen & vlinders
- Bloei vanaf het 1^e jaar
- 1 x per 3 jaar opnieuw zaaien
- Niet geschikt voor buitengebied

Karakter

Goede drachtplanten en jaarrond bloei zijn cruciaal voor onze wilde bijen, maar natuurlijk ook voor onze vlinders. Dit mengsel is speciaal ontwikkeld om zoveel mogelijk soorten wilde bijen en vlinders te bedienen.

Grondsoort

Het is geschikt voor redelijk droge tot licht vochtige grond. Op iets zwaardere grond zullen Grote Kaardenbol, Paarse morgenster en Wilde cichorei het goed doen. Op meer vochthoudende en voedselrijke grond zullen bijvoorbeeld Look-zonder-look en Dagkoekoeksbloem goed gedijen. Op drogere grond doen o.a. Zandblauwtje, Middelste teunisbloem en Hazenpootje het goed.

Zaaidichtheid

Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie.

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober of februari - april (half mei).

Beheer

Jaarlijks maaien in oktober/november of februari (bij voorkeur gefaseerd) en jaarlijks de grond licht verstoren.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen, parken en openbare ruimtes binnen de bebouwde kom.

Tip!

Mooi in combinatie met een bijenhotel!

Meer weten of bestellen?

Soortenlijst N2-mengsel

<i>Alliaria petiolata</i>	Look-zonder-look
<i>Anchusa officinalis</i>	Gewone ossentong
<i>Anthemis arvensis</i>	Valse kamille
<i>Berteroa incana</i>	Grijskruid
<i>Carum carvi</i>	Karwij
<i>Centaurea cyanus</i>	Korenbloem
<i>Cichorium intybus</i>	Wilde cichorei
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Dipsacus fullonum</i>	Grote kaardenbol
<i>Echium vulgare</i>	Slangenkruid
<i>Glebionis segetum</i>	Gele ganzenbloem
<i>Isatis tinctoria</i>	Wede
<i>Jasione montana</i>	Zandblauwtje
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Malva moschata</i>	Muskuskaasjeskruid
<i>Matricaria chamomilla</i>	Echte kamille
<i>Misopates orontium</i>	Akkerleeuwenbek
<i>Myosotis arvensis</i>	Akkervergeet-mij-nietje
<i>Oenothera biennis</i>	Middelste teunisbloem
<i>Papaver rhoeas</i>	Grote klaproos
<i>Picris hieracioides</i>	Echt bitterkruid
<i>Reseda luteola</i>	Wouw
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Tragopogon porrifolius</i>	Paarse morgenster
<i>Tragopogon pratensis subsp. pratensis</i>	Gele morgenster
<i>Trifolium arvense</i>	Hazenpootje
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Tripleurospermum maritimum</i>	Reukeloze kamille
<i>Viola arvensis</i>	Akkerviooltje
<i>Viola tricolor subsp. tricolor</i>	Driekleurig viooltje

G1 - Bloemrijk grasland voor lichte grond

- Zonnige plek
- Overwegend droge grond
- 70-80 cm
- Bloeitijd mei-oktober
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling

Karakter

Breed inzetbaar mengsel voor bloemrijk grasland en bermen. Dit mengsel heeft een ingetogen karakter. Door goed beheer kan zich een duurzame, soortenrijke vegetatie ontwikkelen. Het beeld is sterk afhankelijk van de Ausgangssituatie en het beheer. Bij bijzonder schrale en droge omstandigheden zullen Zandblauwtje en Schermhavikskruid een goede kans maken zich te ontwikkelen. Bij een iets vochtige en voedselrijke situatie komen soorten als Barbarakruid, Glad walstro en Scherpe boterbloem meer tot uiting.

Grondsoort

Dit mengsel is geschikt voor alle overwegend droge zandgronden, van voedselarm tot matig voedselrijk.

Zaaidichtheid

Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie. Bij grotere projecten is dunner zaaien (0,3-1 g/m²) een goede optie.

Zaaiperiode

Eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer

Jaarlijks één à twee keer gefaseerd maaien.

Toepassingsmogelijkheden

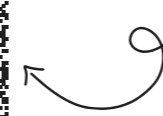
Tuinen, openbaar groen, industrieterreinen en wegbermen.

Tip!

Voor een kleurrijk effect in het eerste seizoen is dun meezaaien (maximaal 20%) van ons A6-mengsel mogelijk.

Meer weten of bestellen?

Soortenlijst G1-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Barbarea vulgaris</i>	Gewoon barbarakruid
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Crepis biennis</i>	Groot streepzaad
<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Echium vulgare</i>	Slangenkruid
<i>Erodium cicutarium</i>	Gewone reigersbek
<i>Galium mollugo subsp. erectum</i>	Glad walstro
<i>Hieracium sectie Hieracioides</i>	Schermhavikskruid
<i>Hypericum perforatum</i>	Sint-Janskruid
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid
<i>Jasione montana</i>	Zandblauwtje
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Luzula campestris</i>	Gewone veldbies
<i>Malva moschata</i>	Muskuskaasjeskruid
<i>Oenothera biennis</i>	Middelste teunisbloem
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Rhinanthus minor</i>	Kleine ratelaar
<i>Scorzoneroidees autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Tragopogon pratensis subsp. pratensis</i>	Gele morgenster
<i>Trifolium arvense</i>	Hazenpootje

G2 - Bloemrijk grasland voor zware grond

- Zonnige plek
- Overwegend droge grond
- ca. 100 cm
- Bloeitijd mei-oktober
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling

Karakter

Mengsel voor bloemrijk grasland met overwegend overblijvende soorten en tweejarigen. Dit mengsel heeft een ingetogen karakter en trekt 'nuttige' insecten aan, zoals zweef- en gaasvliegen. Het beeld is sterk afhankelijk van de Ausgangssituatie en het beheer. Kleine ratelaar is toegevoegd om grassen te helpen onderdrukken, waardoor de kruiden meer kans krijgen.

Grondsoort

Dit mengsel is geschikt voor matig voedselrijke gronden en kleigronden (minder geschikt voor zware klei).

Zaaidichtheid

Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie. Bij grotere projecten is dunner zaaien (0,3-1 g/m²) een goede optie.

Zaaiperiode

Eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer

Jaarlijks één of meestal twee keer gefaseerd maaien, zodat er jaarrond bloei is.

Toepassingsmogelijkheden

Openbare ruimte, industrieterreinen en wegbermen binnen de bebouwde kom en in buitengebied.

Tip!

Voor een kleurrijk effect in het eerste seizoen is dun meezaaien (maximaal 20%) van een akkerbloemenmengsel mogelijk.

Meer weten of bestellen?

Soortenlijst G2-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Anthriscus sylvestris</i>	Fluitenkruid
<i>Barbarea vulgaris</i>	Gewoon barbarakruid
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Heracleum sphondylium subsp. sphondylium</i>	Gewone berenklauw
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Lotus pedunculatus</i>	Moerasrolklaver
<i>Pastinaca sativa subsp. sativa</i>	Pastinaak
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Rhinanthus minor</i>	Kleine ratelaar
<i>Scorzoneroïdes autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Silene latifolia subsp. alba</i>	Avondkoekoeksbloem
<i>Tanacetum vulgare</i>	Boerenwormkruid
<i>Tragopogon pratensis subsp. pratensis</i>	Gele morgenster
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Vicia cracca</i>	Vogelwikke
<i>Vicia sativa subsp. angustifolia</i>	Smalle wikke

G3 - Bloemrijk grasland voor jaarrond natte tot vochtige grond

- Zonnige plek
- Jaarrond vochtige tot natte grond
- ca. 80 cm
- Bloeitijd april-oktober
- 1 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Niet combineren met akkerbloemen, niet geschikt voor steile slootkanten

Karakter

Mengsel voor bloemrijk grasland met een ingetogen karakter. Het mengsel geeft een bloemrijk beeld op de gradiënt van vochtig naar nat, zoals in vijveroevers. Hoe flauwer de oever, hoe breder de zone waar het mengsel kan worden toegepast. Sommige soorten kiemen sneller dan andere. Met name Rietorchis, Moeraswespenorchis en Gewone dotterbloem kiemen alleen als de omstandigheden optimaal zijn.

Grondsoort

Alle gronden, mits jaarrond nat tot vochtig.

Zaaidichtheid

Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie.

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november).

Beheer

Jaarlijks één keer gefaseerd maaien in de nazomer of herfst.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen, de openbare ruimte, wadi's (indien jaarrond vochtig), oevers en drassige graslanden.

Soortenlijst G3-mengsel

<i>Achillea ptarmica</i>	Wilde bertram
<i>Angelica sylvestris</i>	Gewone engelwortel
<i>Barbarea vulgaris</i>	Gewoon barbarakruid
<i>Caltha palustris subsp. palustris</i>	Gewone dotterbloem
<i>Cardamine pratensis</i>	Pinksterbloem
<i>Cirsium palustre</i>	Kale jonker
<i>Dactylorhiza praetermissa</i>	Rietorchis
<i>Epipactis palustris</i>	Moeraswespenorchis
<i>Eupatorium cannabinum</i>	Koninginnekruid
<i>Filipendula ulmaria</i>	Moerasspirea
<i>Hypericum maculatum subsp. obtusiusculum</i>	Kantig hertshooi
<i>Hypericum tetrapterum</i>	Geveugeld hertshooi
<i>Iris pseudacorus</i>	Gele lis
<i>Lotus pedunculatus</i>	Moerasrolklaver
<i>Luzula campestris</i>	Gewone veldbies
<i>Lycopus europaeus</i>	Wolfspoot
<i>Lysimachia vulgaris</i>	Grote wederik
<i>Lythrum salicaria</i>	Grote kattenstaart
<i>Mentha aquatica</i>	Watermunt
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Pulicaria dysenterica</i>	Heelblaadjes
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Rhinanthus angustifolius</i>	Grote ratelaar
<i>Rhinanthus minor</i>	Kleine ratelaar
<i>Silene flos-cuculi</i>	Echte koekoeksbloem
<i>Thalictrum flavum</i>	Poelruit
<i>Valeriana officinalis</i>	Echte valeriaan

Meer weten of bestellen?

G4 - Bloemrijk grasland voor matig voedselrijke, kalkhoudende grond

- Zonnige plek
- Overwegend droge grond
- 70-80 cm
- Bloeitijd mei-oktober
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Niet geschikt voor buitengebied

Karakter

Zeer kleurrijk mengsel voor bloemrijk grasland met veel stroomdalsoorten die karakteristiek zijn voor het rivierengebied. G4 geeft een fantastisch beeld op niet te zure gronden en trekt veel bijen, vlinders en andere bloembezoekende insecten. Het mengsel is ook zeer geschikt om te gebruiken op een lichte helling.

Grondsoort

Schralere, bij voorkeur kalkhoudende grond.

Zaadichtheid

Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie.

Zaaiperiode

Eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer

Jaarlijks één tot twee keer gefaseerd maaien, zodat er jaarrond bloei is.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen, de openbare ruimte, industrieterreinen en wegbermen binnen de bebouwde kom.

Tip!

Voor een kleurrijk effect in het eerste seizoen is dun meezaaien (max. 20%) van ons A6-mengsel mogelijk.

Meer weten of bestellen?

Soortenlijst G4-mengsel

<i>Agrimonia eupatoria</i>	Gewone agrimonie
<i>Agrimonia procera</i>	Welriekende agrimonie
<i>Anchusa officinalis</i>	Gewone ossentong
<i>Anthyllis vulneraria</i>	Wondklaver
<i>Barbarea vulgaris</i>	Gewoon barbarakruid
<i>Betonica officinalis</i>	Betonie
<i>Briza media</i>	Beventjes
<i>Campanula persicifolia</i>	Prachtklokje
<i>Campanula rapunculoides</i>	Akkerklokje
<i>Campanula rapunculus</i>	Rapunzelklokje
<i>Campanula rotundifolia</i>	Grasklokje
<i>Campanula trachelium</i>	Ruig klokje
<i>Centaurea scabiosa</i>	Grote centaurie
<i>Cichorium intybus</i>	Wilde cichorei
<i>Crepis biennis</i>	Groot streepzaad
<i>Dianthus deltoïdes</i>	Steenanjer
<i>Galium verum</i>	Geel walstro
<i>Geranium pratense</i>	Beemdooievaarsbek
<i>Isatis tinctoria</i>	Wede
<i>Knautia arvensis</i>	Beemdkruid
<i>Leontodon hispidus</i>	Ruige leeuwentand
<i>Origanum vulgare</i>	Wilde marjolein
<i>Plantago media</i>	Ruige weegbree
<i>Poterium sanguisorba</i>	Kleine pimpernel
<i>Reseda lutea</i>	Wilde reseda
<i>Reseda luteola</i>	Wouw
<i>Rhinanthus minor</i>	Kleine ratelaar
<i>Salvia pratensis</i>	Veldsalie
<i>Saxifraga granulata</i>	Knolsteenbreek
<i>Scabiosa columbaria</i>	Duifkruid
<i>Silene vulgaris</i>	Blaassilene
<i>Tragopogon porrifolius</i>	Paarse morgenster
<i>Tragopogon pratensis subsp. pratensis</i>	Gele morgenster
<i>Verbascum nigrum</i>	Zwarte toorts
<i>Verbena officinalis</i>	Ijzerhard

G5 - Bloemrijke berme voor openbare ruimte

- Zonnige plek
- Overwegend droge grond
- 70-80 cm
- Bloeitijd april-november
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2e jaar
- Permanente invulling

Karakter

Dit mengsel is speciaal voor berme samengesteld en kan door het hele land worden toegepast. Het heeft een ingetogen karakter en bevat vooral overblijvende soorten en enkele éénjarige soorten die in graslanden thuishoren. Veldzuring is toegevoegd vanwege haar functie als waardplant voor Kleine vuurvlinder en Ratelaar helpt grassen te onderdrukken waardoor de kruiden meer kans krijgen. G5 is een goed mengsel voor 'nuttige' insecten, zoals zweef- en gaasvliegen.

Grondsoort

Matig voedselrijke tot voedselrijke gronden.

Zaadichtheid

Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie. Bij grotere projecten is dunner zaaien (0,3-1 g/m²) een goede optie.

Zaaiperiode

Eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer

Jaarlijks één of meestal twee keer gefaseerd maaien.

Toepassingsmogelijkheden

Wegbermen binnen en buiten de bebouwde kom, openbare ruimte en industrieterreinen.

Tip!

Voor een kleurrijk effect in het eerste seizoen is dun meezaaien (maximaal 20%) van ons A6-mengsel mogelijk, mits de grond vrij is van onkruidzaden.

Meer weten of bestellen?

Soortenlijst G5-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad
<i>Hypericum perforatum</i>	Sint-Janskruid
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Linaria vulgaris</i>	Vlasbekje
<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Lotus pedunculatus</i>	Moerasrolklaver
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Rhinanthus angustifolius</i>	Grote ratelaar
<i>Rhinanthus minor</i>	Kleine ratelaar
<i>Rumex acetosa</i>	Veldzuring
<i>Scorzoneroïdes autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Vicia cracca</i>	Vogelwikke

M1 - Laag bloemrijk grasland voor alle gronden

- Zonnige plek
- Overwegend droge grond
- ca. 50 cm
- Bloeitijd april-oktober
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling

Karakter

Eenvoudig, maar breed inzetbaar, laagblijvend bloemenmengsel met een ingetogen karakter. Door goed beheer kan er zich een duurzame natuurlijke begroeiing ontwikkelen, met name op schralere grond. Een bloemrijk resultaat kunt u vanaf het tweede of derde jaar verwachten.

Grondsoort

Bloemrijk grasland en bermen voor alle grondsoorten.

Zaaidichtheid

Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie.

Zaiperiode

Jaarrond, bij voorkeur eind juli - oktober of februari - half april.

Beheer

Jaarlijks één à twee keer gefaseerd maaien en afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden

Toepasbaar in de openbare ruimte, industrieterreinen en wegbermen binnen en buiten de bebouwde kom.

Soortenlijst M1-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Scorzoneroïdes autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Trifolium arvense</i>	Hazenpootje
<i>Trifolium repens FG</i>	Witte klaver

M4 - Laag bloemrijk grasland voor schrale, kalkhoudende grond

- Zonnige plek
- Overwegend droge grond
- ca. 50 cm
- Bloeitijd april-oktober
- 1 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2e jaar
- Permanente invulling
- Niet geschikt voor buitengebied

Karakter

Dit zéér kleurrijke mengsel bevat laagblijvende soorten, waaronder een aantal pareltjes, zoals Tijn, Muizenoor en Ruige leeuwentand, die weinig (licht)concurrentie van hoge soorten kunnen verdragen. Hierdoor is het geschikt voor schrale en droge, niet te zure gronden. Het mengsel is van grote waarde voor veel soorten insecten.

Grondsoort

Lichte, schrale, bij voorkeur kalkhoudende grond.

Zaaidichtheid

Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie.

Zaiperiode

Jaarrond, bij voorkeur eind juli - oktober of februari - half april.

Beheer

Jaarlijks één keer gefaseerd maaien en afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden

Parken, plantsoenen, rotondes, bermen en open bestrating binnen de bebouwde kom, begraafplaatsen, tuinen, groendaken en industrieterreinen.

Soortenlijst M4-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Briza media</i>	Bevertjes
<i>Campanula rotundifolia</i>	Grasklokje
<i>Dianthus deltoides</i>	Steenanjer
<i>Erodium cicutarium</i>	Gewone reigersbek
<i>Galium verum</i>	Geel walstro
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid
<i>Jasione montana</i>	Zandblauwtje
<i>Leontodon hispidus</i>	Ruige leeuwentand
<i>Leontodon saxatilis</i>	Kleine leeuwentand
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Luzula campestris</i>	Gewone veldbies
<i>Medicago lupulina</i>	Hopklaver
<i>Origanum vulgare</i>	Wilde marjolein
<i>Pilosella officinarum</i>	Muizenootje
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Plantago media</i>	Ruige weegbree
<i>Poterium sanguisorba</i>	Kleine pimpernel
<i>Primula veris</i>	Gulden sleutelbloem
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Rhinanthus minor</i>	Kleine ratelaar
<i>Silene vulgaris</i>	Blaassilene
<i>Thymus pulegioides</i>	Grote tijn
<i>Thymus serpyllum</i>	Kleine tijn
<i>Trifolium arvense</i>	Hazenpootje

Meer weten of bestellen?

Meer weten of bestellen?

M5 - Nectar onder het maimes, bloemrijk gazon

- Zonnige tot licht schaduwrijke plek
- Overwegend droge grond
- ca. 30 cm
- Bloeitijd april-oktober
- Regelmatig maaien & afvoeren
- Bijen & vlinders
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Op vochthoudende grond kunnen grassen de overhand krijgen

Karakter

Het M5-mengsel is ontwikkeld als alternatief voor een gazon. Het biedt nectar aan insecten en is bestand tegen regelmatig maaien, waarna het snel weer in bloei komt. Het mengsel kan gecombineerd worden met een kleine hoeveelheid gazongraszaad. Afhankelijk van de maai-intensiteit ziet het mengsel er anders uit.

Grondsoort

Groeizame, niet te droge grond.

Zaaidichtheid

Zaai voor een 'avontuurlijk grasveld' 1-2 gram. Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie. Graszaden kunnen eventueel direct worden meegezaaid, of later toegevoegd (maximaal 1 g/m²). Zaai voor het meest bloemrijke resultaat geen graszaden mee.

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober of februari - half april.

Beheer

Als intensief gazon (weinig bloei) iedere 1-2 weken maaien, het maaisel afvoeren. Als extensief gazon iedere 3-6 weken maaien, maaisel afvoeren, met name in de beginfase.

Toepassingsmogelijkheden

Halfverharding, wadi's, grasdaken, tuinen, de openbare ruimte en industrieterreinen.

Tip!

Wenst u een veld met Madeliefjes? Zaai dan Madeliefjes en pas intensief gazonbeheer toe.

Meer weten of bestellen?

Soortenlijst M5-mengsel

<i>Bellis perennis</i>	Madeliefje
<i>Cardamine pratensis</i>	Pinksterbloem
<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad
<i>Erodium cicutarium</i>	Gewone reigersbek
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid
<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Medicago lupulina</i>	Hopklaver
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus repens</i>	Kruipende boterbloem
<i>Rumex acetosella</i>	Schapenzuring
<i>Scorzoneroïdes autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Trifolium dubium</i>	Kleine klaver
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Trifolium repens FG</i>	Witte klaver
<i>Veronica chamaedrys</i>	Gewone ereprijs

M6 - Bloeiend voegenmengsel voor open bestrating

- Zonnige plek
- Overwegend droge grond
- ca. 20 cm
- Bloeitijd mei-september
- 1 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen & vlinders
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Niet geschikt voor buitengebied

Karakter

Met de uitdagingen waar we met de klimaatverandering voor staan, is het extra belangrijk om in de openbare ruimte water op te vangen om daarmee het riool te ontlasten. Open bestrating van bijvoorbeeld parkeerplaatsen of opritten kan daaraan bijdragen. Dit mengsel is samengesteld voor de relatief droge en warme omstandigheden die tussen het steen heersen. Dit komt ook nog de biodiversiteit ten goede en geeft bovendien een kleurrijk beeld.

Grondsoort

Gebruik in de voegen geen puur zand, maar grond die rijk is aan organische stof (zoals teelaarde), zodat het in droge perioden niet te zeer uitdroogt. Vul de voegen niet tot bovenaan, maar laat één cm over, zodat het hart van de plant niet door eventuele autobanden wordt geraakt.

Zaaidichtheid

0,5 g/m², afhankelijk van de breedte van de voegen.

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober of februari - half april.

Beheer

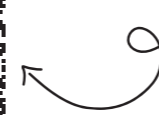
Eenmaal per jaar maaien en het maaisel verwijderen.

Toepassingsmogelijkheden

In brede voegen tussen tegels en in grasbetontegels in de openbare ruimte of in tuinen.

Meer weten of bestellen?

Nieuw!

Nieuw!

DBK - Dijken Basis Kruiden, ter versterking van dijken

- Zonnige plek
- Overwegend droge grond
- ca. 100 cm
- Bloeitijd mei-oktober
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling

Achtergrond

Kruidenrijke dijken zijn belangrijk voor de biodiversiteit en dragen bij aan de stevigheid van een dijklichaam doordat ze diep wortelen. Dit mengsel is tot stand gekomen in samenwerking met EurECO Ecologisch Onderzoek en Advies en bevat kruiden die van nature op dijken voorkomen. Dit mengsel kan worden verrijkt op basis van regio en plaatselijke bodemeigenschappen.

Grondsoort

De bodem hoeft minder zwaar te zijn wanneer er een kruidenrijke begroeiing op de dijk ontwikkelt. Andersom geldt dat bij gebruik van te zware grond, de kruidenrijkdom afneemt. Wij adviseren een lutumgehalte van max. 20-25% aan te houden.

Zaadichtheid

1-1,5 g/m².

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - september of februari - maart.

Beheer

Afhankelijk van de voedselrijkdom van de bodem een- tot tweemaal per jaar gefaseerd maaien en het maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden

Op dijken, taluds en in bermen. Dit mengsel is te combineren met het mengsel Dijken Basis Gras (vraag ons naar de mogelijkheden). Zaai voor een bloemrijk resultaat zo min mogelijk grassen mee. Zaai op plekken waar dat mogelijk is, stroken van puur kruiden, die zich vandaaruit kunnen uitzaaien.

Meer weten of bestellen?

Nieuw!

W1 & W2 - Wadimengsels, wateropslag bij regenpieken

- Zonnige plek
- Periodiek vochtige plek
- 70-80 cm
- april (W2) en mei (W1)-september
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Niet geschikt voor buitengebied

Karakter

Wadi's hebben een belangrijke functie als wateropvangplaatsen bij hevige regenval. Steeds vaker krijgen ze ook een tweede functie; een bloemenweide voor de biodiversiteit. Vaak zijn wadi's zó ingericht dat ze na een bui ook snel weer droogvallen, waardoor een mengsel van moerasplanten niet geschikt is. We hebben twee specifieke wadimengsels samengesteld, één voor lichte en één voor zwaardere gronden. In beide mengsels zitten plantensoorten welke kunnen tegen tijdelijke inundatie, maar ook soorten die lange periodes van droogte kunnen overleven.

Grondsoort

Twee mengsels voor respectievelijk lichtere en zwaardere gronden waar periodiek water blijft staan.

Zaadichtheid

1-1,5 g/m².

Zaaiperiode

Eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer

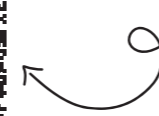
Afhankelijk van de voedselrijkdom van de bodem een- tot tweemaal per jaar gefaseerd maaien en het maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden

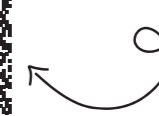
In wadi's of op andere plaatsen binnen de bebouwde kom waar periodiek water blijft staan. Omdat het ontwerp van wadi's nogal kan verschillen, denken we graag mee of deze mengsels in uw situatie de beste keuze zijn.

Meer weten over W1 of bestellen?

Meer weten over W2 of bestellen?

Soortenlijst DKB-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Crepis biennis</i>	Groot streepzaad
<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Galium mollugo</i>	Glad walstro
<i>Heracleum sphondylium subsp. sphondylium</i>	Gewone berenklauw
<i>Lathyrus pratensis</i>	Veldlathyrus
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Medicago lupulina</i>	Hopklaver
<i>Pastinaca sativa subsp. sativa</i>	Pastinaak
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Rumex acetosa</i>	Veldzuring
<i>Scorzoneroïdes autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Tragopogon pratensis subsp. pratensis</i>	Gele morgenster
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Veronica chamaedrys</i>	Gewone ereprijs
<i>Vicia cracca</i>	Vogelwikke
<i>Vicia sativa subsp. angustifolia</i>	Smalle wikke

Soortenlijst W1 - W2-mengsel*

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Achillea ptarmica</i>	Wilde bertram
<i>Barbarea vulgaris</i>	Gewoon barbarakruid
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Galium mollugo subsp. erectum</i>	Glad walstro
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Lotus pedunculatus</i>	Moerasrolklaver
<i>Lythrum salicaria</i>	Grote kattenstaart
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Rhinanthus angustifolius</i>	Grote ratelaar
<i>Rhinanthus minor</i>	Kleine ratelaar
<i>Scorzoneroïdes autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Silene flos-cuculi</i>	Echte koekoeksbloem
<i>Stellaria graminea</i>	Grasmuur

* Verkorte lijst met gezamenlijke soorten. W1 is voor lichte grond. W2 is voor zware grond. Scan voor de complete lijst per grondsoort de QR-code onderaan de pagina.

Nieuw!

S1 - Speelnatuur, veilig en natuurrijk spelen

- Zonnige plek
- Overwegend droge grond
- ca. 80 cm
- Bloeitijd mei-september
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Niet geschikt voor buitengebied

Karakter

Een band met de natuur vormt zich in een mensenleven meestal gedurende de kindertijd. In een tijd waarin veel kinderen niet of nauwelijks meer met de natuur in aanraking komen, moeten we er alles aan doen om de natuur bij de kinderen te brengen. Groene schoolpleinen en speelplaatsen, waar kinderen niet alleen met de natuur in aanraking komen, maar ook het avontuur in zichzelf ontdekken, kunnen hierin een belangrijke rol vervullen.

Grondsoort

Alle gronden.

Zaaidichtheid

1-1,5 g/m².

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober of maart - april (half mei).

Beheer

Afhankelijk van de voedselrijkdom van de bodem een- tot tweemaal per jaar gefaseerd maaien en het maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden

Dit kleurrijk mengsel is speciaal samengesteld voor gebruik in schooltuinen en natuurrijke speelplaatsen, maar is ook uitstekend toepasbaar op recreatieterreinen. Het is een breed mengsel dat op alle grondsoorten toegepast kan worden. Het bevat geen giftige soorten, zodat ook de kleinsten er veilig kunnen spelen.

Meer weten of bestellen?

Soortenlijst S1-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Alliaria petiolata</i>	Look-zonder-look
<i>Anchusa officinalis</i>	Gewone ossentong
<i>Anthemis tinctoria</i>	Gele kamille
<i>Barbarea vulgaris</i>	Gewoon barbarakruid
<i>Berteroa incana</i>	Grijskruid
<i>Campanula rapunculcus</i>	Rapunzelklokje
<i>Centaurea cyanus</i>	Korenbloem
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Chichorium intybus</i>	Wilde cichorei
<i>Crepis biennis</i>	Groot streepzaad
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Filipendula ulmaria</i>	Moerasspirea
<i>Galium verum</i>	Geel walstro
<i>Glebionis segetum</i>	Gele ganzenbloem
<i>Isatis tinctoria</i>	Wede
<i>Knautia arvensis</i>	Beemdkruid
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Linaria vulgaris</i>	Vlasbekje
<i>Lotus corniculatus</i> var. <i>corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Malva alcea</i>	Vijfdelig kaasjeskruid
<i>Malva moschata</i>	Muskuskaasjeskruid
<i>Matricaria chamomilla</i>	Echte kamille
<i>Oenothera biennis</i>	Middelste teunisbloem
<i>Origanum vulgare</i>	Wilde marjolein
<i>Papaver rhoeas</i>	Grote klaproos
<i>Plantago media</i>	Ruige weegbree
<i>Poterium sanguisorba</i>	Kleine pimpernel
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Reseda luteola</i>	Wouw
<i>Salvia pratensis</i>	Veldsalie
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Silene vulgaris</i>	Blaassilene
<i>Stachys sylvatica</i>	Bosandoorn
<i>Tragopogon porrifolius</i>	Paarse morgenster
<i>Tragopogon pratensis</i> subsp. <i>pratensis</i>	Gele morgenster
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver

N1 - Bijenmengsel met vaste soorten

- Zonnige plek
- Droge tot iets vochtige grond
- ca. 70-80 cm
- Bloeitijd april-oktober
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen & vlinders
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Niet geschikt voor buitengebied

Karakter

Goede drachtplanten en jaarrond bloei zijn cruciaal voor wilde bijen, vlinders en veel andere insecten. Dit mengsel is speciaal ontwikkeld om zoveel mogelijk soorten wilde bijen te bedienen. Behalve nectarplanten biedt het mengsel planten die belangrijk zijn voor de voortplanting. Dit mengsel is door de samenstelling minder geschikt voor het buitengebied.

Grondsoort

Indien toegepast op neutrale, niet al te arme of droge grond zullen de meeste soorten in dit mengsel goed willen groeien. Een aantal soorten in het mengsel, zoals Grote kattenstaart, Pinksterbloem, Moerasspirea en Blauwe knoop groeien goed op enigszins vochtige grond.

Zaaidichtheid

Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie.

Zaaiperiode

Eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer

Jaarlijks één tot twee keer gefaseerd maaien.

Toepassingsmogelijkheden

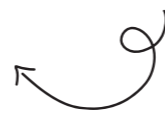
Plantsoen, parken, industrieterreinen, tuinen en recreatieterreinen.

Tip!

Dit mengsel is uitermate geschikt voor toepassing bij bijenhôtels.

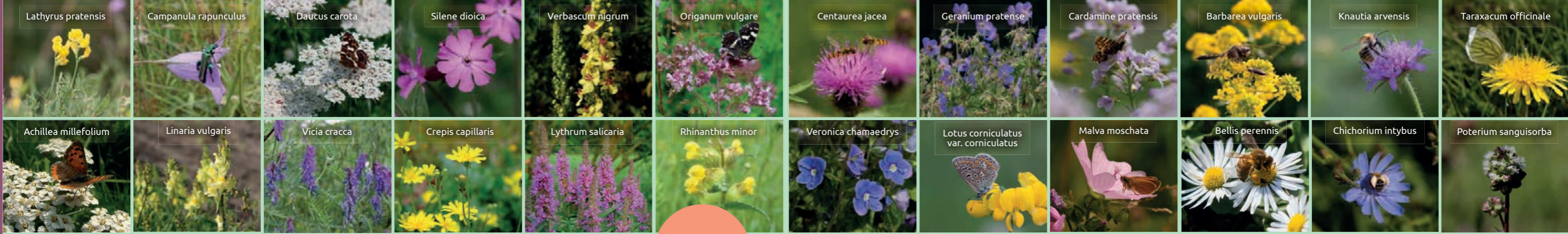

Meer weten of bestellen?

Soortenlijst N1-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Agrimonia eupatoria</i>	Gewone agrimonie
<i>Anthemis tinctoria</i>	Gele kamille
<i>Betonica officinalis</i>	Betonie
<i>Campanula trachelium</i>	Ruig klokje
<i>Cardamine pratensis</i>	Pinksterbloem
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Clinopodium vulgare</i>	Borstelkrans
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Filipendula ulmaria</i>	Moerasspirea
<i>Geranium pyrenaicum</i>	Bermooievaarsbek
<i>Hieracium sectie Hieracioides</i>	Schermhavikskruid
<i>Hylotelephium telephium</i>	Hemelsleutel
<i>Hypericum perforatum</i>	Sint-Janskruid
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid
<i>Knautia arvensis</i>	Beemdkruid
<i>Lathyrus pratensis</i>	Veldlathyrus
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Lotus corniculatus</i> var. <i>corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Lythrum salicaria</i>	Grote kattenstaart
<i>Malva moschata</i>	Muskuskaasjeskruid
<i>Nepeta cataria</i>	Wild kattenkruid
<i>Origanum vulgare</i>	Wilde marjolein
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Poterium sanguisorba</i>	Kleine pimpernel
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Salvia pratensis</i>	Veldsalie
<i>Scabiosa columbaria</i>	Duifkruid
<i>Scorzoneroïdes autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Solidago virgaurea</i>	Echte guldenroede
<i>Stachys sylvatica</i>	Bosandoorn
<i>Succisa pratensis</i>	Blauwe knoop
<i>Tanacetum vulgare</i>	Boerenwormkruid
<i>Veronica longifolia</i>	Lange ereprijs

Nieuw!

N3 - Bijenmengsel voor zware grond

- Zonnige plek
- Overwegend droge grond
- ca. 80 cm
- Bloeitijd mei-september
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen & vlinders
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Niet geschikt voor buitengebied

Karakter

Dit zeer kleurrijke mengsel is speciaal ontwikkeld voor tuinen op klei- en leemgronden en is tevens geschikt voor parken en plantsoenen in de bebouwde kom. Het bevat de beste insectenplanten voor zwaardere gronden, waaronder veel drachtplanten van bijen, zoals Rapunzelklokje voor klokjesbijen, Beemdtkroon voor de Knautiabij en Grote kattenstaart voor de Kattenstaartdikpoot. Ook veel andere bestuivers, zoals dag- en nachtvlinders, zul je met dit mengsel trekken.

Grondsoort

Geschikt voor klei- en leemgrond en voor zandig veen.

Zaadichtheid

1-1,5 g/m².

Zaaiperiode

Eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer

Jaarlijks een- tot tweemaal gefaseerd maaien/afknippen en het maaisel verwijderen, zodat er altijd genoeg voedsel en leefgebied overblijft voor de insecten.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen, plantsoenen en parken.

Soortenlijst N3-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Barbarea vulgaris</i>	Gewoon barbarakruid
<i>Campanula rapunculus</i>	Rapunzelklokje
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Cichorium intybus</i>	Wilde cichorei
<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Geranium pratense</i>	Beemdooievaarsbek
<i>Knautia arvensis</i>	Beemdtkroon
<i>Lathyrus pratensis</i>	Veldlathyrus
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Linaria vulgaris</i>	Vlasbekje
<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Lythrum salicaria</i>	Grote kattenstaart
<i>Malva moschata</i>	Muskuskaasjeskruid
<i>Origanum vulgare</i>	Wilde marjolein
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Rhinanthus minor</i>	Kleine ratelaar
<i>Scorzoneroïdes autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Silene latifolia subsp. alba</i>	Avondkoekoeksbloem
<i>Tragopogon pratensis subsp. pratensis</i>	Gele morgenster
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Verbascum nigrum</i>	Zwarte toorts
<i>Vicia cracca</i>	Vogelwikke

BW1 - Paardengeluk beweidingmengsel

- Zonnige plek
- Overwegend droge grond
- 70-80 cm
- Bloeitijd april-november
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren of laten beweiden
- Bijen & vlinders
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling

Karakter

Zadenmengsel voor bloemrijk grasland geschikt voor begrazing door paarden en andere hoevige dieren. Het mengsel biedt een interessante aanvulling op het dieet van dieren. Laat uw dieren periodiek op deze weide grazen, zodat insecten en andere dieren ook profijt van deze bloemenweide hebben. De eerste één tot twee jaar is de weide nog niet geschikt voor beweiding, omdat de planten zich eerst goed moeten vestigen.

Grondsoort

Dit mengsel is geschikt voor matig voedselrijke grond.

Zaadichtheid

Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie. Bij grotere projecten is dunner zaaien (0,3-1 g/m²) een goede optie.

Zaaiperiode

Eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer

Jaarlijks één à twee keer gefaseerd maaien en het maaisel afvoeren, te gebruiken als hooi.

Toepassingsmogelijkheden

Toepasbaar in de paardenweide, tuin, openbare ruimte, industrieterreinen en wegbermen binnen en buiten de bebouwde kom.

Soortenlijst BW1-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Anthriscus sylvestris</i>	Fluitenkruid
<i>Barbarea vulgaris</i>	Gewoon barbarakruid
<i>Bellis perennis</i>	Madeliefje
<i>Cardamine pratensis</i>	Pinksterbloem
<i>Carum carvi</i>	Karwij
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Cichorium intybus</i>	Wilde cichorei
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Galium mollugo subsp. erectum</i>	Glad walstro
<i>Galium verum</i>	Geel walstro
<i>Geranium pratense</i>	Beemdooievaarsbek
<i>Knautia arvensis</i>	Beemdtkroon
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Linaria vulgaris</i>	Vlasbekje
<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Malva moschata</i>	Muskuskaasjeskruid
<i>Medicago lupulina</i>	Hopklaver
<i>Pastinaca sativa subsp. sativa</i>	Pastinaak
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Poterium sanguisorba</i>	Kleine pimpernel
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Scorzoneroïdes autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Taraxacum officinale</i>	Paardenbloem
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Veronica chamaedrys</i>	Gewone ereprijs

Meer weten of bestellen?

Meer weten of bestellen?

Nieuw!

EPR 1 & 2 - Natuurlijke bestrijding eikenprocessierups

- Zonnige plek
- Overwegend droge grond
- 80-100 cm
- Bloeitijd mei-september
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling

Karakter

De duurzame manier om de eikenprocessierups te bestrijden is het bevorderen van biodiversiteit, zodat natuurlijke vijanden een plaag voorkomen. Hiervoor zijn twee inheemse bloemenweidemengsels samengesteld**. Daarnaast biedt het mengsel voedsel en leefgebied aan andere insecten.

Grondsoort

Alle zandgronden en alle kleiige en lemige gronden.

Zaadichtheid

Gemiddeld 1-1,5 g/m².

Zaaiperiode

Eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer

Maai op schralere zandgronden eenmaal in september-oktober. Voor voedselrijke zand-, klei- en leemgronden is tweemaal per jaar gefaseerd maaien aanbevolen. Laat direct om de bomen de vegetatie ongemoeid en laat ook het stamschot op de bomen staan.

Toepassingsmogelijkheden

Brede berm en andere zonnige plaatsen binnen een straal van 100 m van eiken(lanen). Ook geschikt voor het buitengebied. Zaai niet direct onder eiken, want daar is het vaak te schaduwrijk en te droog.

Tip!

Combineer het mengsel met autochtoon inheems struweel in de nabije omgeving.

Meer weten over EPR1 of bestellen?

Meer weten over EPR2 of bestellen?

WV - Weidevogelgeluk voor boerenlandvogels

- Zonnige plek
- Periodiek vochtig
- ca. 60 cm
- Bloeitijd april-oktober
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen & vlinders
- Bloei vanaf het 2e jaar
- Permanente invulling

Karakter

Mengsel voor bloemrijk grasland geschikt voor broedende weidevogels, met veel bloemen die insecten aantrekken. Daarnaast geschikt voor begrazing door of als hooiland voor hoevige dieren. Vanwege de klavers is het minder geschikt voor paarden. De eerste één tot twee jaar is de weide nog niet geschikt voor beweiding, omdat de planten zich eerst goed moeten vestigen.

Grondsoort

Matig tot redelijk voedselrijke grond.

Zaadichtheid

Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie. Bij grote projecten is dunner zaaien (0,2-1 g/m²) een goede optie.

Zaaiperiode

Eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer

Jaarlijks één à twee keer gefaseerd maaien en het maaisel afvoeren, te gebruiken als hooi.

Toepassingsmogelijkheden

Weidevogelgrasland, tuin, openbare ruimte, industrieterreinen en vochtige wegbermen binnen en buiten de bebouwde kom.

Meer weten of bestellen?

Soortenlijst EPR 1 & 2-mengsel*

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Anthriscus sylvestris</i>	Fluitenkruid
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Chamaenerion angustifolium</i>	Wilgenroosje
<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Galium mollugo subsp. erectum</i>	Glad walstro
<i>Heracleum sphondylium subsp. sphondylium</i>	Gewone berenklauw
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Linaria vulgaris</i>	Vlasbekje
<i>Medicago lupulina</i>	Hopklaver
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Scorzoneroïdes autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Tanacetum vulgare</i>	Boerenwormkruid
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Vicia cracca</i>	Vogelwikke

* Verkorte lijst met gezamenlijke soorten. EPR1 is voor lichte grond. EPR2 is voor zware grond. Scan voor de complete lijst per grondsoort de QR-code onderaan de pagina.

** De selectie van soorten in deze mengsels is mede gebaseerd op onderzoek van Storix Boom- en Landschapsbeheer.

Soortenlijst WV-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Cardamine pratensis</i>	Pinksterbloem
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid
<i>Lathyrus pratensis</i>	Veldlathyrus
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Lotus pedunculatus</i>	Moerasrolklaver
<i>Lythrum salicaria</i>	Grote kattenstaart
<i>Medicago lupulina</i>	Hopklaver
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Rhinanthus angustifolius</i>	Grote ratelaar
<i>Rhinanthus minor</i>	Kleine ratelaar
<i>Rumex acetosa</i>	Veldzuring
<i>Rumex acetosella</i>	Schapenzuring
<i>Scorzoneroïdes autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Silene flos-cuculi</i>	Echte koekoeksbloem
<i>Taraxacum officinale</i>	Paardenbloem
<i>Trifolium dubium</i>	Kleine klaver
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Trifolium repens FG</i>	Witte klaver
<i>Vicia cracca</i>	Vogelwikke

O1 - Ruige onderbegroeiing voor boszomen

- Halfschaduw
- Droge tot iets vochtige grond
- ca. 120 cm
- Bloeitijd april-oktober
- 1 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Zaa bij O1 geen akkerbloemen mee

Karakter

Een kleurrijk, hoog mengsel voor de halfschaduw, als onderbegroeiing of voor ontwikkeling van boszomen. O1 geeft prachtige resultaten op een relatief voedselrijke grond. Op schralere grond krijgen soorten als Heggendoornzaad, Ruig klokje en Valse salie een goede kans. Bij een overgang van schaduw naar licht komen veel soorten goed tot hun recht. Delen met zeer vochthoudende grond zijn gunstig voor de ontwikkeling van Koninginnekruid, Moerasspirea en Gewone engelwortel.

Grondsoort

Een mengsel voor matig tot redelijk voedselrijke grond. Op meer voedselrijke gronden kan dit mengsel vrij ruig zijn.

Zaaidichtheid

Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie.

Zaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november).

Beheer

Eens per 1-5 jaar gefaseerd maaien in oktober-februari, afhankelijk van de groeizaamheid. Het hangt van de situatie af of afvoeren nodig is.

Toepassingsmogelijkheden

De openbare ruimte.

Soortenlijst O1-mengsel

<i>Alliaria petiolata</i>	Look-zonder-look
<i>Angelica sylvestris</i>	Gewone engelwortel
<i>Anthriscus sylvestris</i>	Fluitenkruid
<i>Arctium minus</i>	Gewone klit
<i>Campanula trachelium</i>	Ruig klokje
<i>Chaerophyllum temulum</i>	Dolle kervel
<i>Chamaenerion angustifolium</i>	Wilgenroosje
<i>Chelidonium majus</i>	Stinkende gouwe
<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad
<i>Digitalis purpurea</i>	Vingerhoedskruid
<i>Eupatorium cannabinum</i>	Koninginnekruid
<i>Filipendula ulmaria</i>	Moerasspirea
<i>Geranium robertianum</i>	Robertskruid
<i>Geum urbanum</i>	Geel nagelkruid
<i>Heracleum sphondylium</i>	Gewone berenklaauw
<i>subsp. sphondylium</i>	
<i>Hieracium sectie Tridentata</i>	Stijf havikskruid
<i>Lapsana communis</i>	Akkerkool
<i>Myosotis sylvatica</i>	Bosvergeet-mij-nietje
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Scrophularia nodosa</i>	Knopig helmkruid
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Stachys sylvatica</i>	Bosandoorn
<i>Tanacetum vulgare</i>	Boerenwormkruid
<i>Teucrium scorodonia</i>	Valse salie
<i>Torilis japonica</i>	Heggendoornzaad
<i>Valeriana officinalis</i>	Echte valeriaan
<i>Vicia cracca</i>	Vogelwikke

O2 - Verfijnde onderbegroeiing voor tuinen

- Halfschaduwrijke plek
- Overwegend droge grond
- ca. 80 cm
- Bloeitijd maart-oktober
- 1 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen & vlinders
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Niet geschikt voor buitengebied

Karakter

Als tegenhanger van het wat ruige O1-mengsel, hebben we een nieuw, verfijnd mengsel ontwikkeld voor halfschaduw situaties in tuinen en parken en plantsoenen binnen de bebouwde kom. Het blijft lager en bevat verfijnde, kleurige bloeiende soorten die een schaduwrijke tuin sieren. Het bevat landelijk gezien zeldzame soorten zoals Wilde akelei en Slanke sleutelbloem.

Grondsoort

Alle niet te schrale gronden.

Zaaidichtheid

1-1,5 g/m²

Zaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november).

Beheer

Eenmaal per jaar in het najaar afmaaien/knippen en het maaisel verwijderen.

Toepassingsmogelijkheden

Op halfschaduw situaties in tuinen, plantsoenen en parken binnen de bebouwde kom.

Tip!

Dit mengsel is goed te combineren met stinzenbollen en met het planten van wortelstokjes van Bosanemoon.

Soortenlijst O2-mengsel

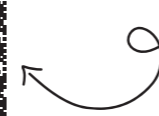
<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Agrimonia eupatoria</i>	Gewone agrimonie
<i>Ajuga reptans</i>	Kruipend zenegroen
<i>Alliaria petiolata</i>	Look-zonder-look
<i>Allium carinatum</i>	Berglook
<i>Allium oleraceum</i>	Moeslook
<i>Aquilegia vulgaris</i>	Wilde akelei
<i>Campanula trachelium</i>	Ruig klokje
<i>Chelidonium majus</i>	Stinkende gouwe
<i>Clinopodium vulgare</i>	Borstelkrans
<i>Epipactis helleborine</i>	Brede wespenorchis
<i>Fragaria vesca</i>	Bosaardbei
<i>Geranium pyrenaicum</i>	Bermooievaarsbek
<i>Geranium robertianum</i>	Robertskruid
<i>Geum urbanum</i>	Geel nagelkruid
<i>Hylothelephium telephium</i>	Hemelsleutel
<i>Lathyrus sylvestris</i>	Boslathyrus
<i>Leonurus cardiaca</i>	Hartgespan
<i>Lunaria rediviva</i>	Wilde judaspenning
<i>Myosotis sylvatica</i>	Bosvergeet-mij-nietje
<i>Origanum vulgare</i>	Wilde marjolein
<i>Primula elatior</i>	Slanke sleutelbloem
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Solidago virgaurea</i>	Echte guldenroede
<i>Stachys sylvatica</i>	Bosandoorn
<i>Stellaria holostea</i>	Grote muur
<i>Teucrium scorodonia</i>	Valse salie
<i>Veronica chamaedrys</i>	Gewone ereprijs
<i>Veronica longifolia</i>	Lange ereprijs
<i>Viola odorata</i>	Maarts viooltje

Meer weten of bestellen?

Meer weten of bestellen?

Nieuw!

O3 - Tijdelijke onderbegroeiing voor bosplantsoen

- Zonnige plek
- Overwegend droge grond
- 50-60 cm
- Bloeitijd mei-september
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen & vlinders
- Bloei vanaf het 1^e jaar
- Bloemrijk tot struweel dichtgroeit

Karakter

Bosplantsoen ziet er de eerste jaren na aanplant vaak nog wat kaal en armoedig uit. Ook kunt u veel last hebben van allerlei onkruiden die de jonge struiken en bomen overwoekeren. Door dit mengsel tussen de jonge aanplant te zaaien, zorgt u voor onderdrukking van de onkruiden en heeft u vanaf het eerste jaar na aanplant totdat de vegetatie zich sluit een kleurrijk beeld. De soorten zelf concurreren nauwelijks met de jonge aanplant. De klaversoorten uit het mengsel binden bovendien stikstof uit de lucht, waar de struiken en bomen van profiteren.

Grondsoort

Alle grondsoorten.

Zaadichtheid

0,5-1 g/m².

Zaaiperiode

Na aanplant van bosplantsoen, mits vorstvrij, of eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer

Dit mengsel kan één- of tweemaal per jaar afgemaaid worden. Maai het eerste jaar na aanleg pas nadat de akkerbloemen uitgebloeid zijn.

Toepassingsmogelijkheden

Bij jong bosaanplant.

Tip!

Zaai dit mengsel nadat het bosplantsoen is aangeplant.

Soortenlijst O3-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Centaurea cyanus</i>	Korenbloem
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Matricaria chamomilla</i>	Echte kamille
<i>Medicago lupulina</i>	Hopklaver
<i>Papaver rhoeas</i>	Grote klaproos
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Rumex acetosella</i>	Schapenzuring
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Trifolium repens FG</i>	Witte klaver
<i>Tripleurospermum maritimum</i>	Reukeloze kamille

D2 - Bloemenmengsel voor ecologische dakbegroeiing

- Zonnige plek
- Overwegend droge grond
- ca. 30 cm
- Bloeitijd maart-november
- Jaarlijks max. 1 maaien & afvoeren
- Bijen & vlinders
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Substraatdikte minimaal 10 cm
Niet geschikt voor buitengebied

Karakter

In de stad van de toekomst zijn groene daken niet weg te denken. Ze zorgen voor wateropvang en afkoeling van de leefomgeving. In vergelijking met sedumdaken dragen kruidendaken veel meer bij aan de biodiversiteit. Naast nectar, biedt dit mengsel planten die van belang zijn als waardplant voor vlinders, zoals Schapenzuring en grassen. Afhankelijk van het beschikbare vocht kunt u na één tot anderhalf jaar een bloemrijk resultaat verwachten.

Grondsoort

Het mengsel is zorgvuldig samengesteld voor het extreme klimaat dat op daken heerst. Wel hebben kruiden meer vocht nodig dan sedumsoorten, waardoor je een dikkere substraatlaag nodig hebt die genoeg vocht en voedingsstoffen vasthoudt. Wij adviseren substraatdiktes van minimaal 10, maar liever 15 cm of meer.

Zaadichtheid

Gemiddeld 3 g/m² voor een bloemrijk resultaat, mits niet beregend.

Zaaiperiode

Jaarrond, bij voorkeur eind juli - oktober of februari - half april.

Beheer

Afhankelijk van de substraatdikte en hoogte van de plantengroei eventueel in de herfst te maaien (gefaseerd) en het maaisel af te voeren.

Toepassingsmogelijkheden

Daken, maar ook geschikt in open bestrating.

Soortenlijst D2-mengsel

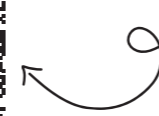
<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Allium schoenoprasum</i>	Bieslook
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	Gewoon reukgras
<i>Anthyllis vulneraria</i>	Wondklaver
<i>Armeria maritima</i>	Engels gras
<i>Campanula rotundifolia</i>	Grasklokje
<i>Clinopodium vulgare</i>	Borstelkrans
<i>Dianthus armeria</i>	Ruige anjer
<i>Dianthus carthusianorum</i>	Kartuizer anjer
<i>Dianthus deltoides</i>	Steenanjer
<i>Erigeron acris</i>	Scherpe fijnstraal
<i>Erodium cicutarium</i>	Gewone reigersbek
<i>Festuca gessfalcica</i>	Schapengras
<i>Festuca rubra</i>	Rood zwenkgras
<i>Galium verum</i>	Geel walstro
<i>Jasione montana</i>	Zandblauwtje
<i>Linaria vulgaris</i>	Vlasbekje
<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Origanum vulgare</i>	Wilde marjolein
<i>Papaver dubium</i>	Bleke klaproos
<i>Pilosella officinarum</i>	Muizenootje
<i>Plantago media</i>	Ruige weegbree
<i>Potentilla argentea</i>	Viltganzerik
<i>Potentilla verna</i>	Voorjaarsganzerik
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Rumex acetosella</i>	Schapenzuring
<i>Sedum acre</i>	Muurpeper
<i>Sedum album</i>	Wit vetkruid
<i>Sedum rupestre</i>	Tripmadam
<i>Silene vulgaris</i>	Blaassilene
<i>Thymus pulegioides</i>	Grote tijm
<i>Trifolium arvense</i>	Hazenpootje

Meer weten of bestellen?

Meer weten of bestellen?

Grasmengsels zaaien in combinatie met bloemenweidemengsels

Wij ontraden het om graszaden mee te zaaien met uw zadenmengsel voor bloemenweides. Door uitsluitend bloemenzaden te zaaien, kunnen deze zich goed ontwikkelen en een voorsprong opbouwen ten opzichte van grassen die sneller groeien. Na verloop van jaren komen er vanzelf graszaden vanuit de omgeving in uw bloemenweide.

In sommige gevallen is het toch wenselijk grassen mee te zaaien. Bijvoorbeeld bij problemen met uitspoeling bij nieuw aangelegde taluds of vanwege verstuiwingsgevaar of erosie. Reguliere graszadenmengsels zijn hiervoor minder geschikt. De grassoorten in reguliere mengsels zijn vaak zodevormend en concurreren de bloemen weg. Beter is om polvormende grassoorten te zaaien. Wij hebben een aantal speciale graszadenmengsels ontwikkeld om met onze bloemenweidemengsels te combineren. De hiernaast genoemde mengsels zijn samengesteld uit grassoorten die weliswaar in Nederland en België in het wild voorkomen in natuurlijke hooilanden en schraal-graslandvegetaties, maar die wel afkomstig zijn van gespecialiseerde telers van wilde grassen. Over het algemeen zijn het grassen die zich relatief langzaam ontwikkelen en geen dichte zode vormen. Zo laten ze ruimte voor de soorten uit onze bloemenweidemengsels.

Zaadichtheid

De hoeveelheid te zaaien graszaden is sterk afhankelijk van de doelstelling. Als u naar grotere bloemrijkheid streeft, is het uiteraard gewenst weinig of liefst helemaal geen gras mee te zaaien. Wilt u – om welke reden dan ook – toch graag gras inzaaien, dan is een zeer bescheiden hoeveelheid al voldoende. De eerste jaren zaaien de grassoorten zich namelijk relatief snel uit, terwijl de bloeiende planten zich pas later geleidelijk beginnen te verspreiden.

Zaai in combinatie met bloemenweidemengsels maximaal 0,1 tot 0,5 gram per m². Zaait u alleen graszaden? Gebruik dan maximaal 1 tot 2 gram per m², zodat de grassen mooi uit kunnen groeien en er ook nog een beetje ruimte is voor spontane ontwikkeling van kruiden.

NGW1

Moerasschraal grasmengsel

Voor natte, schrale, matig voedselrijke en neutrale tot lichtzure gronden. Te combineren met bloemenweidemengsels G3 en WV.

<i>Alopecurus pratensis</i>	Grote vossenstaart
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	Gewoon reukgras
<i>Cynosurus cristatus</i>	Kamgras
<i>Deschampsia cespitosa</i>	Ruwe smele
<i>Festuca rubra</i>	Rood zwenkgras
<i>Poa trivialis</i>	Ruw beemdgras
<i>Schedonorus pratensis</i>	Beemdlanbloem

NGW2

Middenschraal grasmengsel

Voor matig voedselrijke zand- en kleigronden. Te combineren met bloemenweidemengsels G1, G2 en G5.

<i>Alopecurus pratensis</i>	Grote vossenstaart
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	Gewoon reukgras
<i>Arrhenatherum elatius</i>	Glanshaver
<i>Briza media</i>	Beventjes
<i>Cynosurus cristatus</i>	Kamgras
<i>Festuca rubra</i>	Rood zwenkgras
<i>Trisetum flavescens</i>	Goudhaver

NGW3

Droogschraal grasmengsel

Voor drogere, schrale en neutrale tot kalkrijke gronden. Te combineren met bloemenweidemengsels G1, G4 en M4.

<i>Anthoxanthum odoratum</i>	Gewoon reukgras
<i>Avenella flexuosa</i>	Bochtige smele
<i>Corynephorus canescens</i>	Buntgras
<i>Festuca guestfalica</i>	Schapengras
<i>Festuca rubra</i>	Rood zwenkgras
<i>Koeleria macrantha</i>	Smal fakkelgras
<i>Trisetum flavescens</i>	Goudhaver

Uitdeelzakjes

Wilt u mensen bedanken, uw organisatie op een originele manier promoten of bewoners stimuleren om iets te doen voor de biodiversiteit? Dan zijn onze uitdeelzakjes met inheemse bloemenzaden, die bijen en andere insecten aantrekken, uitermate geschikt. Deze uitdeelzakjes zijn ideaal om uit te delen als relatiegeschenk voor deelnemers aan uw bijeenkomst, om mee te sturen met een mailing of om uit te delen tijdens markten, beurzen en andere gelegenheden.

Aantal en verpakking

Onze uitdeelzakjes zijn te bestellen per 50 stuks. Deze kunt u bijvoorbeeld bevestigen aan een persoonlijke kaart of folder. Bij een bestelling van 1.500 stuks of meer kunnen wij de uitdeelzakjes voorzien van een persoonlijke boodschap of bedrukking. Onze uitdeelzakjes worden gemaakt van circulair papier en zijn voorzien van een biologische gomlaag. De zakjes zijn vrij van plastic.

Inhoud

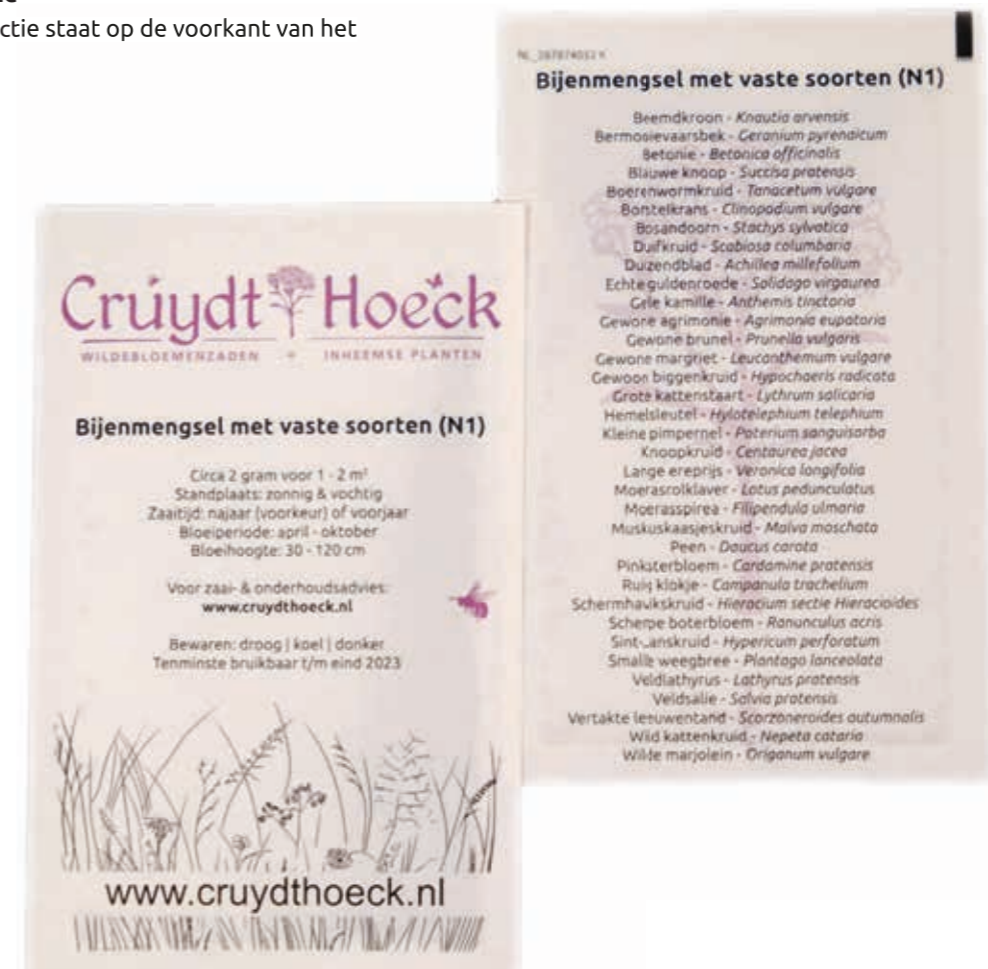
Een uitdeelzakje bevat circa 2 gram per zakje. Dit is genoeg om 2 m² in te zaaien. U kunt kiezen uit de varianten:

- ✦ A6 + N1 Eenjarige akkerbloemenmengsel & Bijenmengsel vaste soorten
- ✦ A6 Eenjarige akkerbloemenmengsel
- ✦ N1 Bijenmengsel vaste soorten
- ✦ N2 Bloemrijk bijenmengsel met 1- & 2- jarige soorten

Zaai-instructie

De zaai-instructie staat op de voorkant van het uitdeelzakje.

Met onze uitdeelzakjes plant u zaden met een boodschap

Wilde plantenzaden

Met trots presenteren wij u onze basislijst met wilde plantenzaden. Continu werken wij aan het verzamelen en kweken van mooie en interessante soorten en goede wildvormen. Op onze website vindt u, naast de wilde plantenzaden, in deze basislijst nog meer wilde plantenzaden, zaden van een aantal tuinplanten en zaden van cultuurgewassen en granen.

Verpakkingshoeveelheid

Zoals ook op de website te zien is, zijn de zaden in verschillende verpakkingshoeveelheden verkrijgbaar. In een zakje zit een kleine hoeveelheid zaden, voldoende om tientallen planten mee op te kweken. Het is ook mogelijk om zaden vanaf 10 gram los te bestellen. Bij elke soort is ter indicatie het aantal zaden per gram vermeld. Hoewel de kiemkracht van soort tot soort verschillend is, biedt het aantal zaden per gram wel enige houvast bij de benodigde hoeveelheid zaden per soort. Houd daarbij ook rekening met de groeivorm en grootte van elke soort.

In een zakje zit een kleine hoeveelheid zaden, voldoende om tientallen planten mee op te kweken.

Bijzonderheden

In deze lijst vindt u al veel informatie over de groeiomstandigheden en teeltaanwijzingen. Meer informatie en foto's vindt u op onze website.

Algemene zaai-instructies

Zaden hebben een ingebouwd systeem dat ervoor zorgt dat er niet te vroeg gekiemd wordt: kiemrust. De kiemrust kan doorbroken worden door de zaden buiten op te kweken en aan de temperatuurwisselingen bloot te stellen. De voorwaarden voor kieming zijn per soort verschillend. Belangrijk is dat zaden niet dieper worden gezaaid dan de zaaddikte. Houd de zaden na het zaaien regelmatig vochtig, maar niet nat. De beste zaaitijd is augustus, september en eventueel oktober. Eenjarige soorten kunt u het beste van maart tot half mei zaaien. Voorzaaien in zaaigrond is bij meerjarige soorten aan te raden, een- en tweejarige soorten houden er niet van. Strooi snelkiemende zaden af met de zaaigrond. Zaden die er langer over doen kunt u afstrooien met een laagje fijn grind of vermiculiet. Zorg bij het zaaien in de volle grond dat de grond zoveel mogelijk vrij is van onkruiden. U kunt hiervoor de 'vals zaaibed methode' gebruiken, zie pagina 81.

Op pagina 65 vindt u specifieke zaai-instructies, passend bij de nummering onder 'zaai-advies' in de basislijst wilde plantenzaden.

Zaden bestellen

Bestellen kan eenvoudig via onze webshop of door ons een e-mail te sturen. Wij versturen de zaden normaal gesproken per post of pakketdienst. Prijzen vindt u op onze website www.cruydhoeck.nl.

Wetenschappelijke- & Nederlandse naam	Zaden	Planten	Hoofdkleur	Levensduur	Hoogte in cm	Bloei maand	Licht	Vocht	Voedselrijkheid	Natuurlijke groeiplaatsen	Zaden per gram	Zaai-advies (zie pag. 65)
<i>Achillea millefolium</i> Duizendblad	☺	☺	○	m	30	6-11	☀☀	●●●	*/***	G D T	5555	5
<i>Achillea ptarmica</i> Wilde bertram	☺	☺	○	m	60	7-9	☀☀	●●●	**	G O	4348	5
<i>Aconitum vulparia</i> Gele monnikskap	☺	☺	●	m	90	6-8	☀	●●●	**	O B	500	1, 6
<i>Actaea spicata</i> Christoffelkruid	☺	☺	○	m	45	5-8	☀	●●●	**	B T	125	1, 3
<i>Aethusa cynapium</i> Hondspeterselie	☺	☺	○	1	65	6-11	☀☀	●●●	***	A G B	333	5
<i>Agrimonia eupatoria</i> Gewone agrimonie	☺	☺	●	m	80	5-9	☀☀	●●●	**	G B T	44	10
<i>Agrimonia procera</i> Welriekende agrimonie	☺	☺	●	m	95	5-8	☀☀	●●●	**	G B	21	10
<i>Agrostemma githago</i> Bolderik	☺	☺	●	1	60	6-7	☀	●●●	***	A	83	11
<i>Ajuga reptans</i> Kruidend zenegroen	☺	☺	●	m	25	4-6	☀☀	●●●	**	G O B	667	9
<i>Alchemilla xanthochlora</i> Geelgroene vrouwenmantel	☺	☺	●	m	50	5-10	☀☀	●●●	**	G O	2234	13
<i>Alisma plantago-aquatica</i> Grote waterweegbree	☺	☺	○	m	85	6-10	☀☀	●●●	*/***	O	2857	12
<i>Alliaria petiolata</i> Look-zonder-look	☺	☺	○	2	55	4-6	☀	●●●	***	O B	515	8, 13
<i>Allium carinatum</i> Berglook	☺	☺	●	m	60	7-9	☀☀	●●●	**	G B D	31	1, 9
<i>Allium oleraceum</i> Moeslook	☺	☺	●	m	55	6-8	☀☀	●●●	**	G B R	35	1, 5
<i>Allium schoenoprasum</i> Bieslook	☺	☺	●	m	30	5-7	☀	●●●	***	G O	893	5
<i>Allium scorodoprasum</i> Slangenlook	☺	☺	●	m	70	6-7	☀	●●●	**	O B D	50	9
<i>Allium ursinum</i> Daslook	☺	☺	○	m	30	4-6	☀	●●●	*/***	B D	198	1, 6
<i>Allium vineale</i> Kraailook	☺	☺	○	m	50	6-8	☀☀	●●●	*/***	G B R	50	1, 9
<i>Althaea officinalis</i> Heemst	☺	☺	○	m	105	6-9	☀	●●●	***	O D R	455	5
<i>Anagallis arvensis subsp. arvensis f. azurea</i> Blauw rood guichelheil	☺	☺	●	1	30	5-10	☀	●●●	**	A	1563	11
<i>Anagallis arvensis subsp. arvensis</i> Rood guichelheil	☺	☺	●	1	30	5-10	☀	●●●	**	A D R	1563	1, 8
<i>Anchusa arvensis</i> Kromhals	☺	☺	●	1	40	5-10	☀	●●●	***	A D R M	182	7
<i>Anchusa officinalis</i> Gewone ossentong	☺	☺	●	2, m	65	5-10	☀	●●●	**	R	170	7
<i>Anemone nemorosa</i> Bosanemoon	☺	☺	○	15	3-5	☀	●●●	**	B	476	1	
<i>Angelica archangelica</i> Grote engelwortel	☺	☺	○	2, m	170	6-9	☀	●●●	***	G O B	185	13
<i>Angelica sylvestris</i> Gewone engelwortel	☺	☺	○	2, m	135	6-10	☀☀	●●●	***	G O B	500	8
<i>Anthemis arvensis</i> Valse kamille	☺	☺	○	1	35	6-10	☀	●●●	**	A R M	1613	5
<i>Anthemis tinctoria</i> Gele kamille	☺	☺	●	m	45	5-9	☀	●●●	**	A R M	2632	5
<i>Anthriscus sylvestris</i> Fluitenkruid	☺	☺	○	m	105	5-6	☀☀	●●●	***	G B	250	1, 14
<i>Anthyllus vulneraria</i> Wondklaver	☺	☺	●	m	40	5-9	☀☀	●●●	**	G D	417	8
<i>Aquilegia vulgaris</i> Wilde akelei	☺	☺	●	m	50	5-6	☀☀	●●●	**	G B	667	3
<i>Arabidopsis arenosa</i> Rozetsteenkens	☺	☺	○	1, 2	30	4-9	☀	●●●	*/**	M	9091	5
<i>Arabidopsis thaliana</i> Zandraket	☺	☺	○	1	20	4-5	☀	●●●	*/***	A G	50000	5
<i>Arabis glabra</i> Torenkruid	☺	☺	○	m	90	6-7	☀☀	●●●	***	G R B T M	10000	5
<i>Arabis hirsuta subsp. hirsuta</i> Ruige scheefkelk	☺	☺	○	2, m	60	5-6	☀☀	●●●	*	G B T M	7003	5
<i>Arctium lappa</i> Grote klit	☺	☺	●	2	90	6-9	☀☀	●●●	****	G R B	69	5
<i>Arctium minus</i> Gewone klit	☺	☺	●	2	150	6-9	☀☀	●●●	****	G R B	69	8
<i>Arctium tomentosum</i> Donzige klit	☺	☺	●	2, m	150	6-9	☀	●●●	***	R	105	5

1 = Eénjarig   ☀ = Zon   ●●● = Droge grond   * = Arme grond   A = Akker   B = Boszoom/onderbegroeiing   D = Duinen
 2 = Tweejarig   ☀☀ = Halfschaduw   ●●●● = Vochtige grond   ** = Matig voedselrijk   G = Grasland   H = Heide   M = Muren/stenen
 m = Meerjarig/vast   ☀☀☀ = Schaduw   ●●●●● = Natte grond   *** = Voedselrijk   O = Oevers/moeras   R = Ruderaal, verstoorde grond   T = Talud
 **** = Zeer voedselrijk

Inheemse wilde planten in pot

Door plantmateriaal aan te planten heeft u heel snel resultaat. U kunt meteen een goed groeiende plant neerzetten waar u hem wilt. Dit is handig in een uitgekiend beplantingsontwerp. Binnen een bestaande vegetatie nieuwe soorten aanplanten werkt vaak ook beter dan direct in de vegetatie te zaaien.

Combinatie inzaai en aanplant

Uw geduld wordt op de proef gesteld als u een bloemenweide uit zaden tot stand wilt brengen. Vaak zal dit geen probleem zijn, maar in sommige situaties is sneller resultaat van grote waarde. Bijvoorbeeld op plekken met een stevige 'publieksfunctie' of in kleine tuinen en parken waar veel bezoekers komen. U kunt het aanplanten van passende planten combineren met zadenmengsels om een snellere bloei en een sneller resultaat te bereiken. Door 1 à 3 planten per vierkante meter aan te planten en daartussen te zaaien heeft u vrij vlot bloei in de bloemenweide. Intussen kunnen de zaden rustig kiemen.

Aanplant in combinatie met inzaaien.
Floriade 2022, inzending Vakgroep Wide Weelde

Uw bloemenweide opwaarderen

Na een aantal jaren kan een bloemenweide wat 'indutten' en eentonig worden. U kunt extra soorten toevoegen door deze direct in te planten. Kies hiervoor uiteraard wel soorten die ecologisch passend zijn. Bijplanten in de bestaande bloemenweide gaat het beste als de vegetatie laag is, dus bijvoorbeeld vlak na een maaibeurt.

U kunt het aanplanten van passende planten combineren met zadenmengsels om een sneller resultaat te bereiken.

Inheemse planten in de tuin en in plantenbakken

Inheemse planten zijn een waardevolle invulling rondom vijvers, in grote en kleine tuinen en in plantenbakken op bijvoorbeeld balkons. Deze planten combineren vaak ook prachtig met andere tuinplanten.

Inheemse planten bestellen

Inheemse planten zijn eenvoudig te bestellen via onze vernieuwde website. De planten worden geleverd in pot (P9) of plug. Levering geschiedt al naar gelang de grootte van de order op pallet of in doos.

Bekijk
het actuele
aanbod in onze
webshop

Inheemse bomen en struiken

Tweestijlige meidoorn - foto: Martin Stevens

Inheemse bomen en struiken zijn jaarrond een plek waar veel vogels, kleine zoogdieren en insecten leven. De bomen en struiken zorgen namelijk voor voedsel, schuil- en nestgelegenheid. In het voorjaar bieden zeer vroeg bloeiende struiken, zoals wilgen, Sleedoorn en Gele kornoelje, nectar aan de eerste insecten. In de zomer geven bomen en struiken schaduw en in het najaar doen veel vogels zich tegood aan de bessen. Bovendien is het in de winter een plek voor vogels, kleine zoogdieren én insecten om te schuilen.

Toepassingen

Een terrein invullen met bomen en struiken is één van de meest goedkope manieren om bij te dragen aan biodiversiteit. De beplanting kan tientallen jaren meegaan. Een klein bosje is al mogelijk op een vierkante meter stadstuin. Een lange haag of vogelbosje van verschillende inheemse soorten is zeker een aanwinst in een grote tuin of langs een weiland. Ook een enkele boom of struik is een waardevolle aanvulling in bijvoorbeeld de kleine tuin.

Autochtone herkomst

Wat voor de inheemse planten geldt, geldt ook voor bomen en struiken. Eeuwenlange samenleving met andere organismen hebben tot complexe relaties geleid, waarin ze volledig op elkaar zijn afgestemd. Bovendien zijn autochtone bomen en struiken genetisch aangepast aan ons klimaat en bodem.

Honderden jaren zijn er zaden en plantmateriaal van inheemse soorten uit het buitenland, zoals Zuid- en Oost-Europa, gehaald. Deze bomen en struiken zijn uitgezaaid of aangeplant in bossen en openbaar groen. Daarnaast verdwijnen oude landschapselementen; vind- en standplaatsen van vaak eeuwenoude oorspronkelijke beplantingen. Dit heeft tot gevolg gehad dat het aandeel

oorspronkelijke, ook wel autochtone, bomen en struiken nog maar 3-5% bedraagt.

Inmiddels ziet men de waarde van plantmateriaal van autochtone herkomst. De vraag naar autochtoon plantmateriaal wordt steeds groter, echter is het aanbod nog beperkt.

Bestel autochtoon

In samenwerking met Staatsbosbeheer en gespecialiseerde boomkwekers bieden wij van november tot en met maart een sortiment inheemse bomen en struiken van autochtone herkomst aan. Kijk op onze website voor het actuele aanbod.

Bekijk
het actuele
aanbod in onze
webshop

Stinzenplanten

Deze bijzondere groep planten is strikt genomen niet inheems, maar is in de afgelopen eeuwen verwilderd in tuinen en is zich gaan gedragen als een inheemse wilde plant. De term 'stinzenplant' komt van het Friese woord 'stins', wat steenhuis betekent. Vanaf de 16e en 17e eeuw namen reizigers en monniken de planten mee uit andere landen en hebben de planten geïntroduceerd bij stinzen, borgen, kerkhoven, stadswallen, huizen en buitenplaatsen van notabelen. De meeste soorten verdwenen weer, maar een enkele soort wist te gedijen en zich te vermeerderen.

Daarnaast kennen we ook 'regionale stinzenplanten'. Dit zijn soorten die hun natuurlijke verspreiding in Nederland kennen, bijvoorbeeld in Limburg, maar die in Friesland zijn geïntroduceerd, zoals bijvoorbeeld de Gele anemoon.

Van de stinzenplanten zijn de stinzenbollen het meest bekend. Minder bekend is dat er nog andere soorten stinzenplanten zijn, zoals de Donkere ooievaarsbek. Dit zijn inheemse plantensoorten die vaak in het stinzenplantenmilieu worden aangetroffen, maar in feite geen stinzenplant zijn.

Van de stinzenplanten zijn de stinzenbollen het meest bekend.

Verrijking in de tuin en het openbaar groen

De meeste bloemenweides en planten in tuin en openbaar groen komen pas vanaf april voorzichtig in bloei. Echter ook in februari en maart vliegen er al insecten rond, zoals hommelmotvliegen, die uit hun winterrust komen. Om deze vroeg vliegende insecten te ondersteunen met stuifmeel en nectar en om een fleurig beeld te creëren vroeg in het jaar, kunt u stinzenbollen planten.

Stinzenbollen in de bloemenweide

Stinzenbollen kunnen goed gebruikt worden voor verwildering in bloemenweides. De voorjaarsbloei van de bollen wordt opgevolgd door een bloeiende kruidenvegetatie. In het najaar is Herfsttijloos een echte blikvanger. Op deze manier kunt u de bloeiperiode richting voorjaar en herfst verlengen.

Bestel stinzenplanten en -bollen

We bieden een zo'n breed mogelijk sortiment stinzenplanten jaarrond aan. De stinzenbollen worden in de maanden september tot en met half december aangeboden. Kijk voor ons actuele aanbod op onze website.

Bekijk het actuele aanbod in onze webshop

Plantenpakketten

Met zorg hebben we plantpakketten voor u samengesteld om u op weg te helpen en een meer biodiverse leefomgeving te creëren met vaste planten, stinzenbollen, vogelbosjes en biodiversiteitsheggen. Neem bijvoorbeeld ons inheems geveltuintpakket: daarmee kunt u in uw gemeente of voor uw klant een duurzame en biodiverse invulling geven aan de geveltuinten. En het pakket voor een gemengde biodiversiteitsheg is een waardevolle aanvulling langs een weiland of in een grote tuin. Bekijk ons actuele aanbod op onze website.

Heeft u een project? Neem dan contact met ons op. We denken graag met u mee.

Bekijk het actuele aanbod in onze webshop

Bloemenweideadvies | Helpdesk

Tijdens het aanleggen en beheren van de bloemenweide kunt u voor allerlei vragen komen te staan. In de handleiding (vanaf pagina 78) en op onze website vindt u al veel informatie over de voorbereiding, het aanleggen en het beheren van de bloemenweide. De vernieuwde mengselwijzer op pagina 22 en 23 is een handig instrument bij het vinden van het juiste mengsel. Vindt u niet wat u zoekt? Neem dan contact op met onze bloemenweidehelpdesk via 0516 44 11 44 of advies@cruydhoeck.nl.

Kiemcontroleservice

Twijfelt u of het ingezaaide bloemenweidemengsel wel goed kiemt? Stuur dan enkele close-up foto's van uw bloemenweide. Wij kunnen vaak aan de kiemplanten zien of uw mengsel gekiemd is.

Kiemcontrole
nodig? Stuur ons
een close-up
foto

Hoe gaat u te werk?

- 1 Maak enkele overzichtsfoto's.
- 2 Maak enkele foto's in hoge resolutie van circa 1 m² van de bloemenweide loodrecht van boven.
- 3 Verstuur de foto's naar advies@cruydhoeck.nl. Graag uw naam, het ordernummer, het ingezaaide mengsel en de zaaitijd vermelden.

Kiemcontrole foto met o.a.:

- 1 Gewone margriet
- 2 Peen
- 3 Smalle weegbree
- 4 Gewoon biggenkruid
- 5 Gewone brunel
- 6 Duizendblad
- 7 Knoopkruid
- 8 Rode klaver
- 9 Vertakte leeuwentand

Bloemenweideadvies | op maat

Aanvullend op onze helpdesk, bieden wij u de mogelijkheid Cruydt-Hoeck in te schakelen bij uw projecten, waarbij we samen aan de slag gaan om van uw bloemenweide een groot succes te maken.

Vragen aan onze bloemenweidehelpdesk zijn kosteloos, maar ook beperkt. Bij een advies op maat kunnen onze specialisten u echt verder helpen bij specifieke vraagstukken. Hiervoor brengen wij € 85,00 per uur in rekening en bij een locatiebezoek berekenen wij een kilometervergoeding van € 0,32 per km. Informeer bij onze bloemenweideadviseurs hoe wij uw project het beste kunnen ondersteunen.

MEER WETEN?

De langakkers in Leende.

Vertel ons over uw project

Onze bloemenweideadviseurs denken graag met u mee over uw projecten en delen hun kennis met u. Neem gerust vrijblijvend contact met ons op via 0516 44 11 44 of via e-mail: advies@cruydhoeck.nl.

Bloemenweidecursus

De vraag naar bloemenweides neemt steeds meer toe en daarmee ook de behoefte naar specialistische kennis over aanleg en beheer. Cruydt-Hoeck heeft speciaal voor mensen die beroepsmatig veel met bloemenweides werken de bloemenweidecursus ontwikkeld. Met deze cursus helpen wij u (en uw team) met kennis en ervaring uw bloemenweides naar een hoger niveau te tillen.

Voor wie?

Deze cursus is geschikt voor hoveniers, groenmedewerkers, ecologen, groenaanemers, terreinbeheerders, tuin- en landschapontwerpers, plannenmakers, bestektekstschrijvers en medewerkers van gemeentes, provincies en/of waterschappen.

Wat leert u?

- ✦ Wat is een bloemenweide en hoe werkt een bloemenweide.
- ✦ Voorbereiding en onderzoek.
- ✦ De aanleg en het beheer van een bloemenweide.
- ✦ Communicatie en promotie richting belanghebbenden en omwonenden.

Opbouw van de cursus

In de ochtend starten we met de theorie en in de middag volgt het praktische gedeelte. Tijdens het theoretisch deel leert u de basisvaardigheden voor aanleg en beheer van een bloemenweide aan de hand van praktijkvoorbeelden. Er is ruimte om samen te leren van de vragen en ervaringen van de deelnemers. In het deel buiten bestuderen de deelnemers onder begeleiding van

onze adviseurs verschillende bloemenweides en diverse beheersvormen.

Meer informatie

Kijk voor meer informatie en ons actuele aanbod op www.cruydhoeck.nl/cursus.

Heeft u liever een cursus of workshop op maat voor uw bedrijf of organisatie? Wij kunnen ook 'in-company trainingen' verzorgen. Vraag naar de mogelijkheden.

Bekijk
het actuele
aanbod in onze
webshop

Proces van zaden teelt

Advies nodig?
Onze adviseurs
helpen u graag
op weg!

Tijdens de Teeltpartnerdag bestpreken we samen nieuwe teelt- en oogsttechnieken

Teeltpartners

Het telen van al die zaden doen we niet alleen. Bij Cruydt-Hoeck hebben we circa 22 hectare zaden teelt en we betrekken al jarenlang zaden bij betrouwbare leveranciers. Daarnaast werken we nauw samen met een steeds groter wordende groep teeltpartners die speciaal voor ons op nog zo'n 26 hectare zaden telen door heel Nederland. Deze teeltpartners kunnen onder

onze regie op verschillende grondsoorten door heel Nederland grootschalige teelten opzetten met het uitgangsmateriaal dat wij in het wild hebben verzameld en hebben vermeerderd op onze kwekerijen. Dit is een hele spannende ontwikkeling, waardoor we de komende jaren flink kunnen opschalen in het beschikbaar maken van zaden van hoge ecologische kwaliteit.

Verzamelen uitgangsmateriaal

Uitgangsmateriaal van lokale herkomst vormt de basis voor onze teelten. Deze kleine hoeveelheid zaden verzamelen we uit goede natuurlijke populaties in samenspraak met terreinbeherende organisaties zoals Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en de Provinciale Landschappen.

Voorkweken

Een teelt begint met het opkweken van een deel van de verzamelde zaden op onze kwekerij. Het doel van deze kwekerijteelt is in eerste instantie om meer zaden te genereren, zodat we kunnen opschalen. Zaden worden vaak voorgezaaid in zaibakken en later uitgeplant in de volle grond. In dit stadium gebeuren veel handelingen nog handmatig, zoals bijvoorbeeld ook het oogsten van de eerste lichting zaden.

Proces van zaden teelt

Cruydt-Hoeck kweekt de meeste zaden en planten in eigen beheer op onze eigen kwekerij en in nauwe samenwerking met teeltpartners. Belangrijk hierin is de autochtone herkomst en de soortechtheid. In het teeltproces werken wij zoveel mogelijk samen met de natuur en besteden wij veel aandacht aan het bodemleven met natuurcompost, vaste mest, bladaarde en groenbemesters. De teeltvelden zijn dooraderd met kruidenrijke randen, bosjes en gemengde hagen met autochtone bosplantsoen, goed voor insecten en vogels.

Een steeds kleiner deel van de zaden en planten betrekken wij van collega kwekers met wie wij vaak al jaren samenwerken. Hierbij hebben wij geen zicht op het totale teeltproces. Wel weten wij dat deze collega's werken met hart voor de natuur.

Telen

Deze eerste lichting zaden van de kwekerij vormt de aanzet voor de grote teelten op onze teeltvelden. Sommige soorten kunnen we rechtstreeks zaaien in de volle grond, maar veel soorten kiemen te langzaam. Daarom worden deze voorgekweekt en uitgeplant op lange bedden met behulp van een plantmachine. Op grotere schaal is machinegebruik natuurlijk efficiënter. Dit geldt niet alleen voor het planten zelf, maar ook voor het onkruidvrij houden en het oogsten van de zaden. Omdat het planten en zaaien GPS gestuurd

plaatsvindt, kunnen we ook heel nauwkeurig schoffelen en oogsten en is er weinig risico op onnodige schade aan de planten zelf. De teelten kunnen per soort sterk verschillen. Bij lagere soorten zoals Madeliefje, die makkelijker verdrongen worden door hogere onkruiden, moeten we ook handmatig wieden. Hogere soorten zoals Moerasspirea hebben bijna geen onderhoud nodig. Ook met het oogsten van de zaden lopen de technieken sterk uiteen. Hiervoor heeft Cruydt-Hoeck diverse machines speciaal ontwikkeld.

Oogsten

De meeste wildeplantenzaden rijpen onregelmatig. De meeste zaden zouden we kunnen oogsten door regelmatig handmatig te oogsten. Voor kleine teelten is dit haalbaar, maar voor grotere teelten gebruiken we hiervoor speciale machines. Bij de meeste soorten knippen we een groot deel van de plant (met zaden) machinaal af. Dit plantmateriaal laten we drogen en narijpen om het vervolgens te dorsen met de dorsmachine. Andere soorten kunnen we op het land maaien en direct dorsen met de combine. Weer andere soorten verspreiden zich door de wind met pluizjes zoals bij een paardenbloem. Deze en Gewone biggenkruid, Vertakte leeuwentand, of Gele morgenster oogsten we met onze zogenaamde pluizenzuiger, waarmee meerdere keren per week alleen de rijpe zaden worden opgezogen. Zo kunnen we deze natuurlijke manier van verspreiding gebruiken om de zaden te oogsten.

Drogen en dorsen

Na de oogst worden het gewas en de zaden ongeveer een week gedroogd voor de droogwand, waarbij lucht van onderaf in bakken door het gewas wordt geblazen. Zo kunnen de zaden langzaam gecontroleerd narijpen. Vervolgens wordt het gewas gedorst waarbij de zaden met de dorsmachine uit de zaaddozen gewreven worden.

Schonen

Met behulp van verschillende handzeven en zadenreinigingsmachines worden de zaden gescheiden van kaf, stof, takjes en onkruidzaden. Bij het schonen van de zaden worden verschillende technieken gebruikt. Als er een verschil is tussen de zaden en het restmateriaal, dan kan het gescheiden worden. Denk aan verschil in formaat, vorm, soortelijk gewicht, gladde of stroeve oppervlakte. Hiervoor gebruiken we schudzeefmachines, windzeefmachines, doekenmachines en trieurs. Een nauwkeurig en specialistisch werkje, want wij willen u natuurlijk alleen de gewenste zaden leveren.

Bewaren

De geschoonde zaden worden opgeslagen in onze zadenkluizen, waar ze bij een stabiele temperatuur en stabiele luchtvochtigheid langdurig bewaard kunnen worden, totdat ze hun weg vinden door heel Nederland en Vlaanderen om nieuwe bloemrijke vegetaties te vormen. Met deze losse soorten maken we ook diverse mengsels. Hierbij is altijd ons uitgangspunt dat het mengsel een vegetatie moet opleveren waarin voor alle gezaaide soorten plek is. We zijn dus terughoudend met grote soorten, of soorten die vrij snel kiemen en groeien, en kiezen bewust voor vrij lage zaaidichtheden. Op deze manier krijgen zo veel mogelijk verschillende zaden uit het mengsel de kans te ontkiemen en ontstaat er een diverse vegetatie met bloemen met een grotere aantrekkingskracht op bijen, vlinders en andere wilde fauna.

Handleiding 2023 - 2024

Wat is een bloemenweide?

Een bloemenweide is een veld bestaand uit verschillende soorten bloemen en grassen. Bij bloemenweides van inheemse wilde planten onderscheiden we verschillende types, ieder met haar eigen ontwikkeling en beheer. Een bloemenweide is géén natuur, maar cultuur waarbinnen ruimte is voor natuurlijke processen. Om een bloemenweide in stand te houden, moet deze door mensen beheerd worden. We onderscheiden verschillende soorten bloemenweides.

Welke soorten zijn er?

Eenjarige akkers

Akkerbloemen zijn meestal eenjarige planten die zich door de eeuwen heen hebben gemanifesteerd in akkers. Deze pionierssoorten kunnen uitstekend samengroeien met landbouwgewassen zoals granen. Akkerbloemen hebben dan ook een jaarlijkse cyclus van grondbewerking nodig zoals op een akker gebruikelijk is. Als deze cyclus doorbroken wordt, zullen de soorten verdwijnen. Veel van deze planten zijn sinds honderden, zo niet duizenden jaren, meegevoerd met granen en andere gewassen vanuit Oost- en Zuid Europa en zijn strikt genomen niet inheems. Toch worden ze door hun eeuwenlange aanwezigheid wel tot de Nederlandse inheemse flora gerekend. Door schaalvergroting, overbemesting en herbiciden zijn de akkerbloemen vrijwel verdwenen uit onze landbouw.

Ruderale bloemenweides

Ruderale vegetaties ontstaan vaak op plaatsen waar de grond regelmatig, maar niet perse jaarlijks verstoord wordt en kun je daarom ook 'storingsvegetatie' noemen. Ruderaal soorten gedijen vaak goed in bewoond gebied, zoals boerenerven, verlaten moestuinen, rondom composthopen

en braakliggende terreinen. Deze begroeiingen bestaan uit eenjarige akkerbloemen, tweejarigen en (vaak kortlevende) meerjarige soorten. De soorten in ruderaal mengsel zijn rijkbloeiend en geven meteen vanaf het eerste jaar na inzaaien een kleurrijk resultaat. Een niet te schrale, normale bodem is gewenst.

Bloemrijk grasland

Een bloemrijk grasland bevat naast grassen ook veel meerjarige bloemen. In een bloemrijk grasland wordt de bodem niet of nauwelijks verstoord en wordt jaarlijks één tot twee keer gemaaid. De bodem moet relatief schraal zijn of jaarrond zeer vochtig. Door het maaisel steeds af te voeren, kunt u de bodem verschralen. Bloemrijke graslanden kwamen zo'n vijftig tot honderd jaar geleden nog op grote schaal voor in Nederland, maar zijn sterk in oppervlakte en kwaliteit achteruit gegaan. Door het opnieuw creëren van bloemrijke graslanden middels inzaaien, dragen we bij aan het herstel van de biodiversiteit. Varianten van het bloemrijk grasland zijn te vinden in bosranden en zomen (schaduw-tolerante soorten), maar ook op daken (soorten die met weersextremen kunnen omgaan).

Algemene instructie voor de aanleg van een bloemenweide

Een goede voorbereiding is belangrijk voor een succesvolle bloemenweide. Door middel van het stappenplan (pagina 20 en 21) en de mengselwijzer (pagina 22 en 23) kunt u tot de juiste mengselkeuze komen. In dit hoofdstuk geven wij graag aanwijzingen over de aanleg.

Verwijderen van de begroeiing

Het uitstrooien van een zadenmengsel over een bestaande vegetatie heeft weinig zin. Bereid eerst de bodem goed voor door de bestaande zode weg te halen. Het enkel doorfrezen van de zode werkt averechts. De doorgefreesde zode zal snel hergroeien en het ingezaaide mengsel wegconcurreren. Het wegnemen van de zode doet u door de bovenste 4-6 centimeter af te pluggen of af te schrapen. Eventueel kunt u de zode onderspitten of onderploegen.

Op kleine schaal kunt u de zode handmatig afschrapen. Zeer oppervlakkig (maximaal 5 cm) frezen gaat ook, waarbij u de losgefreesde zode goed afharkt en afvoert. Op grotere terreinen is afschrapen met een rupskraan zeer geschikt. De vrijgekomen zode kunt u composteren of verwerken op het terrein en er een ruigtevegetatie of struweel op aanleggen. Naast het verwijderen van de zode is het belangrijk dat u hardnekkige wortelonkruiden, zoals Ridderzuring, Akkerdistel en Kweekgras verwijdert.

Minimale bodembewerking

Door de grond minimaal te bewerken laat u de structuur en het bodemleven met rust en voorkomt u dat onkruidzaden en voedingsstoffen uit de ondergrond geactiveerd worden. Bewerk de grond dus minimaal, tenzij de ondergrond ernstig verdicht is door bijvoorbeeld zware machines.

Vals zaaibed

Als er veel onkruidzaden in de bodem zitten, kunt u deze terugdringen met de 'vals zaaibed methode'. Maak het zaaibed zaaiklaar en wacht met zaaien. Laat de onkruiden een paar keer kiemen en schoffel deze om de 1-3 weken ondiep af op een zonnige, droge dag. Hiermee brengt u het aantal onkruidzaden in de toplaag van uw zaaibed sterk terug. Hark na de laatste schoffelronde de kiemplanten af. Daarna kunt u het bloemenmengsel

zaaien. Doorgaans kiemen alleen de zaden in de toplaag van uw zaaibed. Bewerk daarom het zaaibed zo weinig mogelijk, zodat u niet nieuwe onkruidzaden naar de oppervlakte brengt. Deze methode is van belang wanneer u een bloemenweide met eenjarige bloemen wilt zaaien

Doorgaans kiemen alleen de zaden in de toplaag van uw zaaibed

of wanneer u een vaste bloemenweide wilt creëren op een plek waar veel zaden van Ridderzuring in de grond zitten.

Het zaaien

Nadat u uw perceel 'zaaiklaar' gemaakt heeft, kunt u gaan zaaien. Zaa op oppervlakkig, zeer licht inharken kan. Als u de toplaag voor het zaaien al iets heeft losgemaakt of opgeruwd, is inharken vaak niet meer nodig en is een regenbui al voldoende. De meeste zaaimachines zijn ongeschikt voor het inzaaien van bloemenmengsels. Bloemenmengsels bevatten zaden van uiteenlopende vormen en groottes, waardoor de meeste zaaimachines lastig zijn af te stellen. Zaa daarom breedwerpig met de hand. In de praktijk blijkt dit ook voor grotere oppervlaktes prima te doen. Door de zaden te mengen met een vulmiddel als wit, iets vochtig zand (een kruiwagen zand per kg zaden), wordt goed zichtbaar waar gezaaid is. Daarnaast is het handig om de zaden en het in te zaaien perceel in bijvoorbeeld 4 of 6 gelijke vlakken te verdelen voordat u gaat zaaien.

Zaadichtheden

Op droge grond met een moeizaam kiemklimaat is een zaaidichtheid van 2 gr/m² vaak wenselijk voor een bloemrijk resultaat. Op vochthoudende en meer voedselrijke grond volstaat 1 tot 1,5 gr/m². Op grotere percelen kan ook worden volstaan met een lagere zaaidichtheid tot 0,3 g/m², afhankelijk van het budget en de wens voor meer of minder bloemen.

Wanneer zaaien

Ligt het zaaibed klaar, bijvoorbeeld na werkzaamheden? Dan is dat het ideale zaaimoment. Kunt u het zaaimoment plannen? Dan is de nazomer en de herfst de beste zaaitijd. De meeste zaden zijn rijp aan het einde van de zomer en de natuur is onze leermeester. De late winter/het vroege voorjaar is een goede tweede keus. In de praktijk kan vrijwel jaarrond gezaaid worden. Zaai het liefst niet in een hele droge periode, wanneer het vriest of wanneer de ondergrond extreem nat is.

Ideaal kiemmoment

Wildebloemenzaden hebben verschillende strategieën om optimaal te kiemen en te groeien. Bijvoorbeeld door te wachten op het meest ideale kiemmoment, wat voor sommige soorten soms wel meer dan een jaar kan duren. Van sommige soorten kiemen de zaden niet allemaal in één keer om risico te spreiden. Zo is van Grote klapproos bekend dat steeds ongeveer één vijfde van de zaden kiemt.

Met ideale kiemmoment kan soms wel meer dan een jaar duren.

Hydroseeding

In sommige gevallen, bijvoorbeeld bij het inzaaien van taluds of dijken of bij de aanleg van groendaken, bestaat de kans op uitspoeling van het grondlichaam en/of van de aangebrachte zaden. Met hydroseeding kan dit worden voorkomen.

Hierbij worden zaden vermengd met cellulose en water en eventueel compost. Dit geheel wordt in een dunne laag over het zandlichaam gespoten en houdt de grond zolang vast totdat de soorten in het mengsel zijn gekiemd. Kies bij wildebloemenzaden voor een type substraat dat lang houdt.

Wij verwijzen u op verzoek graag door naar in deze techniek gespecialiseerde bedrijven.

Zie ook
stappenplan
(pag. 20 & 21) en
mengselwijzer
(pag. 22 & 23)

Aanleg en beheer van akkerbloemenmengsels

Een akkerbloemenmengsel geeft snel een bloemrijk resultaat. Akkerbloemen zijn bij uitstek geschikt om een plek tijdelijk op te fleuren, eventueel in afwachting van een meer duurzame inrichting.

Akkerbloemen zijn meestal eenjarige planten die zich door de jaren hebben gespecialiseerd in het gedijen op akkers. Deze pioniersoorten kunnen uitstekend samengroeien met granen en hebben dan ook een jaarlijkse cyclus van groundbewerking nodig, zoals op een akker gebruikelijk is. Als deze cyclus doorbroken wordt, zullen de soorten verdwijnen.

Bodemgesteldheid

Akkerbloemen kunt u in principe op elke grondsoort toepassen. Bij voorkeur een goed doorlatende, matig vochtige bodem. Natte, zeer voedselrijke of erg schrale grond is ongeschikt. Bij zéér arme grond kan enige organische bemesting (geen kunstmest of drijfmest) zelfs gewenst zijn.

Vorbereiding van de zaailocatie

Verwijder de bestaande vegetatie. De eerste keer kunt u spitten of ploegen en daarna de grond zaaiklaar maken met bijvoorbeeld een cultivator, eventueel met een kruimelrol.

Bij het zaaien van éénjarige planten is het verstandig om onkruiden als Ridderzuring, Akkerdistel, Winde en Kweekgras zoveel mogelijk te verwijderen. Als er veel onkruidzaden in de grond zitten is een 'vals zaaibed' (pagina 81) sterk aan te bevelen.

Een akkerbloemenmengsel kan in principe jaarrond gezaaid worden, het najaar en het vroege voorjaar hebben de voorkeur.

Combinatie met granen

Combineer akkerbloemen met granen om een ouderwetse akker na te bootsen. Ook kunt u de granen in de winter laten staan, vogels zullen het dan gebruiken als wintervoedsel.

Zaai 3-5 gram granen per m² om de akkerbloemen (1-2 gram/m²) voldoende ruimte te geven. Zaai de bloemenzaden en granen het liefst in twee werkgangen, vanwege het verschil in zaadgrootte. Zowel akkerbloemen als granen worden breedwerpig gezaaid.

Beheer in het eerste jaar

Als de kiemplanten enigszins ontwikkeld zijn, is het aan te bevelen om storende onkruiden zoals Ridderzuring, Melde en Perzikkruid weg te wieden. Verder kunt u akkerbloemen hun gang laten gaan. Vergeet vooral niet te genieten.

Beheer in de volgende jaren

Wilt u jaarlijks genieten van akkerbloemen? Laat de planten goed uitzaaien. Maai het gewas en voer het

maaisel af. Daarna bewerkt u de bodem oppervlakkig (eerste vijf cm), dit moet ieder jaar opnieuw. Door in de eerste jaren steeds een beetje bij te zaaien, ontwikkelt zich een goede zaadbank (zaadvoorraad in de grond).

Roer alleen de bovenste 5 centimeter met een frees of cultivator. Door te ploegen worden de zaden te diep ondergewerkt.

Een akkerbloemenmengsel geeft snel een bloemrijk resultaat.

Indien de vegetatie steeds de kans krijgt zich uit te zaaien, zullen er na enkele jaren voldoende zaden beschikbaar zijn om jarenlang van uw akkerbloemenweide te genieten. Dreigen soorten te verdwijnen? U kunt na een aantal jaren bepaalde soorten iets bij zaaien.

Heeft uw akkerbloemenweide een duidelijke publieksfunctie? Dan is jaarlijks bij zaaien zeker aan te bevelen.

Akkerbloemenmengsel

Aanleg en beheer van ruderales mengsels

Ruderales vegetaties ontstaan vaak op plaatsen waar de grond regelmatig, maar niet per se jaarlijks, verstoord wordt. Je kunt ze daarom ook 'storingsvegetaties' noemen. Ruderales soorten gedijen vaak goed in bewoond gebied, zoals op boerenerven, op en rondom moestuinen en composthopen en op braakliggende en bouwterreinen.

Deze begroeiingen bestaan hoofdzakelijk uit een- en tweejarige soorten met daarbij enkele (vaak kortlevende) meerjarige soorten. De soorten in ruderales mengsels zijn rijkbloeiend en geven meteen vanaf het eerste jaar na inzaaien een kleurrijk beeld. 's Zomers zijn ze aantrekkelijk voor veel insecten en 's winters zijn de zaden een belangrijke voedselbron voor vogels.

Toepassingsmogelijkheden

Ruderales mengsels zijn met name bedoeld voor het zaaien in bewoond gebied, op plaatsen waar op korte termijn en voor tenminste twee jaar een kleurrijke vegetatie gewenst is. Let op dat sommige ruderales soorten vrij groot zijn en zeker op voedselrijke plaatsen één tot ruim twee meter hoog kunnen worden. De mengsels zijn minder geschikt voor toepassing in het buitengebied en zeker niet voor natuurontwikkeling.

Ruderales plantensoorten kunnen op alle gronden groeien, maar houden het langst stand op lichtere gronden die regelmatig (iedere paar jaar) in beweging zijn. Op zwaardere gronden kunt u een ruderales mengsel alleen voor tijdelijke invulling gebruiken. Hier wordt de bodem vaak snel stabiel, waardoor open plekken die nodig zijn voor nieuwe kieming van de één- en tweejarige soorten gemakkelijk worden ingenomen door overblijvende soorten, zoals grassen.

Natuurspeelplaatsen

Ruderales mengsels zijn uitermate geschikt voor natuurspeelplaatsen voor kinderen. Voor het voortbestaan van de soorten is enige verstoring en betreding door de kinderen soms juist gewenst.

Zaaien

Bij het zaaien gaat u op dezelfde manier te werk als bij een mengsel van eenjarige akkerbloemen (Zie pagina 83).

Beheer

Een begroeiing met ruderales soorten kan het beste gefaseerd gemaaid worden: in oktober een deel en in de late winter (februari-maart) de rest. Op deze manier maak je ruimte voor nieuwe kieming én help je de vogels de winter door. Maaien gaat altijd gepaard met afvoeren van het maaisel. De bodem mag bij het afharken plaatselijk iets beschadigd worden om de eenjarige bloemen opnieuw een kans te geven. Eventueel kunt u, afhankelijk van het ontstane beeld, na een jaar of drie tot vijf de bodem opnieuw goed loswoelen met bijvoorbeeld een frees of cultivator. Hiermee wordt het proces opnieuw gestart. Het is dan verstandig om wel bij te zaaien. Nog beter kunt u jaarlijks een derde van de ruderales bloemenweide oppervlakkig doorwoelen, waardoor de bloemenweide steeds verschillende stadia heeft en daarmee meer biodiversiteit. Indien u de bodem niet verstoort, zullen de een- en tweejarige soorten na verloop van tijd verdwijnen.

Eye Amsterdam: Mengsel B1

Aanleg en beheer van onderbegroeiing

Mengsel O1

Een kruidachtige onderbegroeiing is een essentieel onderdeel van een houtige begroeiing. Onder bomen en struiken is de concurrentie met grassen vaak veel minder, doordat er weinig zonlicht beschikbaar is. Hierdoor hebben bepaalde bloemen een betere kans. In een structuur van bomen, struiken en kruiden kunnen veel dieren voedsel en schuilmogelijkheden vinden.

Toepassingsmogelijkheden

Wilde planten kunnen goed toegepast worden als een kruidachtige begroeiing onder en langs bomen en struiken. Niet alleen lichte bossen, maar ook lanen, houtwallen, bosplantsoenen en andere schaduwrijke plekken zijn zeer geschikt voor een kruidenrijke vegetatie. Met bollen en knollen, geschikt voor verwildering (zoals stinzenplanten), zijn mooie combinaties te maken met een aantal van de meer verfijnde, lage plantensoorten van schaduw en halfschaduw.

Uitgangsmogelijkheden

Bij voorkeur is de grond die u wilt inzaaien al iets tot rust gekomen. In geroerde of sterk bemeste grond zien we vaak veel begroeiing van bijvoorbeeld Brandnetels, Ridderzuring en Braam. Van belang is deze ruigte-begroeiing eerst grondig te verwijderen en de grond te laten rusten. Aangezien de concurrentie van gras minimaal is, mag de grond best humus- en voedselrijk zijn.

Het zaaien

Hoewel u in een boomrijke omgeving de grond niet zaaiklaar kunt maken met groot materieel, komt de werkwijze wel overeen met de beschrijving op pagina 81

en 82. Verwijder eerst de ongewenste onkruidbegroeiing. Maak de bovenlaag los indien deze is dichtgeslagen of afgesloten met een bladlaag. Zaai de zaden en hark deze eventueel licht in. Zaai bij voorkeur in de nazomer of herfst, of anders in het vroege voorjaar.

Beheer

Een kruidachtige onderbegroeiing zal zich, wegens de matige hoeveelheid beschikbaar licht, langzaam ontwikkelen. Een vast maaibeheer op gezette tijden is hier dan ook minder van belang. De begroeiing kan 1x per jaar in februari worden gemaaid. Op sommige plekken volstaat eens per 2-5 jaar maaien, afhankelijk van hoe voedselrijk en vochtig de grond is en hoe ruig u het hier wenst. Of het nodig is om maaisel steeds af te voeren is afhankelijk van de situatie. Jaarlijks of tweejaarlijks kunnen storende onkruiden verwijderd worden. Ook zaailingen van bomen zoveel mogelijk verwijderen. Hoewel er hier en daar best een enkele zaailing mag doorgroeien tot een boom of struik moeten de bomen en struiken zo nu en dan bij de grond worden teruggezet. Doe dit gevarieerd. Op een open plek, ontstaan door een weggezaagde boom of struik, komt tijdelijk licht beschikbaar voor de ontwikkeling van de kruidlaag.

Aanleg en beheer van bloemrijk grasland

Onder bloemrijk grasland verstaan we een vegetatie met meerjarige bloemen en grassen, ook al worden grassen meestal niet mee gezaaid. Maai-beheer is noodzakelijk om het bloemrijk grasland soortenrijk te houden.

Eeuwenoud cultuurlandschap

Het bloemrijk grasland dat we met onze meerjarige mengsels nastreven, is onderdeel van ons eeuwenoud cultuurlandschap. Van oudsher werd het hooi van (vochtige) hooilanden gebruikt als voer voor de dieren. Zonder het te weten, hebben de boeren van toen bijzondere bloemrijke vegetaties gecreëerd. De kleinschalige manier van werken zorgde ervoor dat veel wilde dieren zich hier thuis voelden. Deze waardevolle vegetaties zijn in de vorige eeuw grotendeels verloren gegaan door schaalvergroting, ontwatering en overbemesting. Op een voedselrijke bodem groeien met name grassen sneller en zij verdringen de bloemplanten. Als gevolg hiervan zijn veel wilde planten en insecten, vogels en andere dieren zeldzaam geworden of zelfs

Deze waardevolle vegetaties zijn in de vorige eeuw grotendeels verloren gegaan.

verdwenen. Door het opnieuw creëren van bloemrijke graslanden dragen we bij aan het herstel van de biodiversiteit. De natuurlijke verspreiding van planten is een zeer langzaam proces, waardoor kolonisatie van een gebied soms enkele honderden tot duizenden jaren kan duren. Door in te zaaien met autochtone wildebloemenzaden wordt de natuur een handje geholpen en kunnen we dit proces aanzienlijk versnellen.

Alternatief voor traditioneel groenbeheer

Het aanleggen van een bloemrijk grasland in het openbaar groen is een uitstekend alternatief voor traditioneel groenbeheer. Op pagina 12, 13 en 14 van deze catalogus vindt u allerlei toepassingsmogelijkheden. Doordat er op het bloemrijk grasland een verschrallingsbeheer wordt toegepast, kan de maai-frequentie worden teruggebracht naar een- of tweemaal per jaar. Dat kan een aanzienlijke kostenbesparing opleveren. Soms is de uitgangssituatie dermate schraal dat maaien vele jaren niet nodig is. Dit kan vooral langs drukke wegen een groot voordeel zijn.

De uitgangssituatie en de juiste mengselkeuze

Het is belangrijk om eerst goed te kijken hoe de vegetatie er op een plek uit ziet voordat u overgaat tot zaaien, met name in het buitengebied. Als er al veel bloemplanten of -rozetten staan, is goed beheer de sleutel tot succes. Eventueel kunt u plaatselijk wat extra soorten inzaaien om het gebied te verrijken.

Wilt u een bloemenweidemengsel inzaaien? Onderzoek dan uw uitgangssituatie goed voordat u een mengselkeuze maakt. Let op grondsoort, voedselrijkdom, vochtigheid, zuurgraad van de bodem en of de locatie in de zon of (half) schaduw ligt. Het stappenplan op pagina 20 en 21 helpt u hierbij. Met behulp van de mengselwijzer op pagina 22 en 23 kunt u een mengselkeuze maken.

Vanaf pagina 24 staan de verschillende standaardmengsels voor bloemrijk grasland beschreven. Op verzoek stellen wij graag een speciaalmengsel (vanaf 1 kg aan zaden) voor u samen, die eventueel ook op herhaling af te nemen is. Informeer naar de mogelijkheden.

Ratelaar om grassen te onderdrukken

Ratelaar (Grote en Kleine ratelaar) is een eenjarige plant die parasiteert op gras en zo de grassen in de vegetatie enigszins onderdrukt. Hierdoor krijgen andere bloemen meer ruimte. Ratelaar kan gezaaid worden op de meeste grondsoorten, behalve zware kleigrond. De bodem mag vrij droog tot redelijk nat zijn. Grote ratelaar staat van nature op iets vochtiger en rijkere bodems dan Kleine ratelaar. Ratelaar maakt onderdeel uit van verschillende zadenmengsels, maar kan ook door een bestaande vegetatie gezaaid worden. Het is een koudekiemer, daarom is het najaar, na de laatste maaibeurt, en liefst

Ratelaar kan gezaaid worden op de meeste grondsoorten.

voor half december, de beste zaaitijd. Maai vóór het zaaien de aanwezige vegetatie kort af, zodat de zaden bij de bodem kunnen komen. Is de grasmat te dicht? Ruw de grond dan een beetje op met een hark. Op plaatsen waar ratelaar bloeit kunt u pas maaien wanneer de zaden rijp zijn en beginnen te vallen (omstreeks half juli). Zaai voor introductie van ratelaar 0,5 tot 2 gr/m². Als u niet zeker weet of ratelaar op de plek wil groeien, probeer het dan eerst uit op een klein oppervlak.

Verschrallen bij aanleg

Als de bodem zeer voedselrijk is, is het wellicht mogelijk om door middel van (diep)ploegen een schralere bodemlaag naar boven te brengen. Een andere, zeer kostbare maar effectieve methode is het afvoeren van de vruchtbare teeltlaag. Eventueel kan er ook van buitenaf

aangevoerde schrale grond door de bovenlaag worden gemengd. Hierbij spreken we van een laag van ten minste twintig tot dertig centimeter. Versneld verschrallen met behoud van de oorspronkelijke bodem kan door een aantal jaren het grasland of akkerland uit te mijnen door wél te oogsten en heel selectief te bemesten. Hiervoor wordt vaak een gras-klavermengsel of maïs gebruikt.

Vochtige terreinen

Op zeer vochtige terreinen kunt u bloemrijke situaties ontwikkelen bij een schrale tot matig voedselrijke bodem. Ook kunnen droge gronden (opnieuw) vernat worden. Voor een succesvol resultaat moet de bodem wel jaarrond vochtig blijven. Bij langdurige uitdroging van de bodem kan juist weer verzuuring en vergrassing optreden. Denk bij de aanleg daarom goed na over de waterhuishouding in relatie tot het gewenste eindbeeld.

Gradiënten

In een bloemrijk grasland zijn het vooral de gradiënten (overgangen) die de grootste soortenvariatie opleveren. Door het vergraven van het terrein ontstaan overgangen tussen droog en vochtig, voedselrijk en voedselarm, zuur en kalkrijk. Voedingsstoffen worden van hogere delen uitgespoeld naar de lagere delen in een terrein. Maak gebruik van dit gegeven bij het streven naar diversiteit.

Zaaien

Op pagina's 81 en 82 kunt u lezen hoe u de zaailocatie kunt voorbereiden en hoe u het beste kunt zaaien. Omdat we bij een bloemrijk grasland meteen kunnen maaien is de toepassing van de 'valsaaibedmethode' niet nodig, tenzij u veel zaden van Ridderzuring of grassen in de grond verwacht.

Maaibeheer van bloemrijk grasland

Om zoveel mogelijk soorten planten in de vegetatie te behouden is een open vegetatiestructuur van groot belang. Hét middel om de structuur van de vegetatie te beïnvloeden is maaien en afvoeren van het maaisel. Hierdoor zorgt u voor openheid en op den duur voor verschraling van de bodem.

Wanneer en hoe vaak maaien?

Het tijdstip en de frequentie van maaien hangen af van het doel, de grondsoort en de voedselrijkdom van de bodem. Als u werkt volgens de werkwijze van een ouderwetse boer, dan maait u als het gewas is uitgegroeid, maar nog niet is ingestort. Als u wilt verschralen, is het soms nodig om tijdens de bloei al te maaien. Als algemeen uitgangspunt voor een verschralingsbeheer kunt u onderstaande tabel aanhouden.

Beheer in het eerste jaar van droog bloemrijk grasland

Het eerste jaar na inzaaien is een investeringsjaar. De zaden kiemen en er ontstaan bladrozetten. Doordat vóór het inzaaien de grond is bewerkt, is de kans op snelgroeiende onkruiden zoals Meldes en Perzikkruid groot. Bestrijd deze onkruiden door ze in het voorjaar op ca. 10 cm af te maaien. Dit moet u mogelijk nog één- of tweemaal herhalen. Heeft u eenjarige akkerbloemen meegezaaid, dan is maaien in het groeiseizoen niet mogelijk. Probeer de onkruiden weg te knippen. Maai in de loop van de zomer, wanneer de akkerbloemen niet langer aantrekkelijk zijn, zodat licht op de bodem kan vallen. Voer het maaisel steeds af.

Beheer vanaf het tweede jaar van droog bloemrijk grasland

In het algemeen geldt dat je op schralere zandgronden met eenmaal maaien toekunt, terwijl je op (groeizame) kleigronden standaard tweemaal moet maaien. Raadpleeg ook het schema hieronder. Heeft u last van vergrassing? Maai dan enkele jaren al in mei. Dit is de periode dat de meeste grassen net in bloei komen en de meeste energie in de bovengrondse delen zit.

Beheer natte graslanden en oevers

In jaarrond natte tot vochtige graslanden komt de groei in het voorjaar langzamer op gang. Hierdoor hoeven deze

terreinen pas in juli-augustus gemaaid te worden. Vaak is de bodem eerder in het jaar nog te nat om met maaivoertuigen te werken. Een eenassige maabalk of rups-/amfibisch maaivoertuig is hierbij aan te bevelen.

Gefaseerd maaien en maaisel afvoeren.

Beheer bosranden en meerjarige ruigten

Bosranden of meerjarige ruigten hoeven niet verschaald te worden. Deze soorten zijn bovendien slechter bestand tegen maai-beheer. Om nieuwe kieming mogelijk te maken, is het voldoende om eenmaal per twee jaar te maaien, bij voorkeur buiten het groeiseizoen. Het beste faseert u het beheer, waarbij u het ene jaar de ene helft van de ruigte maait en het volgende jaar de rest.

Gefaseerd maaien

Vliegende insecten hebben tijdens het groeiseizoen behoefte aan een continue beschikbaarheid van bloemen en hun larven en poppen hebben - óók in de winter - een structureel plekje nodig. Het is daarom belangrijk om bij iedere maaibeurt een deel (15-30%) van de bloemenweide te laten staan. Houd een groter deel aan als uw bloemenweide al erg bloemrijk is.

Maait u vanwege een hoge voedselrijkdom tweemaal? Dan kunt u ook driemaal tweederde deel maaien (bijvoorbeeld in mei, juli en september). Wees creatief in de figuren die u maait. In een binnenbocht is het voor insecten goed zonnen. Voor grotere terreinen moet u kijken naar wat praktisch haalbaar is voor de machine. Zorg er in ieder geval voor dat er binnen een straal van 100 meter altijd bloeiende planten zijn.

Ook planten profiteren van gefaseerd maai-beheer, omdat ze meer tijd krijgen om zaden te vormen en zich voort te planten. Vooral voor één- en tweejarige soorten is dit belangrijk. Delen van de bloemenweide die worden afgemaaid, komen later alsnog in bloei waardoor je een spreiding in bloei krijgt.

Sinusbeheer

Sinusbeheer is een bijzondere vorm van gefaseerd maai-beheer en zorgt voor afwisseling in vegetatiestructuur. Dit beheer is vooral geschikt voor grotere bloemenweides met een grote diversiteit aan planten en insecten en is niet geschikt als ontwikkelingsbeheer. Bij sinusbeheer begint u in het voorjaar met het maaien van een breed, kronkelig pad (de sinus). Dit pad wordt door vlinders en andere insecten gebruikt om te zonnen en eitjes te leggen. Een paar weken later maait u de vegetatie aan de binnenkant van het pad. Maai het pad niet mee. Maai de volgende keer een nieuw sinuspad dat het oude pad regelmatig kruist en maai daarna weer het binnenste deel. De maaimomenten liggen niet vast. De verschillende sinuspaden en maaitijdstippen zorgen ervoor dat er een mozaïek ontstaat met delen

die aan het einde van het seizoen één-, twee- of driemaal gemaaid zijn. Buiten het sinuspad wordt de vegetatie niet gemaaid en ontstaan ruigtes, wat waardevol is voor een aantal insecten.

Met een bosmaaier met slagmes (links) worden de planten meer afgesneden en zijn daardoor beter af te harken. Dit is lastiger als er met een bosmaaier met draadkop (rechts) gewerkt wordt, want die versnipperd het maaisel te veel.

Begrazing

Begrazing van een bloemenweide gebeurt bij voorkeur door schapen en kan het beste periodiek worden ingezet. Bij permanente beweiding komen bloemen weinig of niet in bloei. Bovendien zullen sommige soorten verdwijnen en worden planten die de schapen niet lusten bevoordeeld. Begrazing zorgt niet voor verschraling van de bodem, maar extensieve begrazing heeft wel een positieve invloed op de vegetatiestructuur. Schapen zorgen voor verspreiding van zaden en maken open plekken in de vegetatie. Om deze redenen kan begrazing het beste met maai-beheer worden gecombineerd. Raadpleeg een deskundige voor meer informatie.

Aandachtspunt

Maai bij zonnig en warm weer, zodat insecten actief zijn en weg kunnen vliegen of springen. Laat het maaisel 2-3 dagen liggen zodat insecten eruit kunnen kruipen en er nog zaden uit kunnen vallen. Laat het niet langer liggen, want dan treedt er al vertering op.

Maaien met de messenbalk is ideaal in de middelgrote bloemenweide.

Maaischema voor bloemrijk grasland	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.
Schraal bloemrijk grasland 1x							
Matig schraal tot matig Voedselrijk bloemrijk grasland 2x							
Voedselrijk bloemrijk grasland 2x							
Zeer voedselrijk Kruidenrijk grasland 3x							

i

Aanleg en beheer van dakvegetaties

De laatste jaren neemt de belangstelling voor dakbegroeiingen sterk toe. Meestal bestaan deze uit een mengsel van Sedumsoorten op een zeer dunne substraatlaag van vijf tot zes centimeter. Helaas kan Sedum maar beperkt bijdragen aan de biodiversiteit.

Als uw dak een dikkere substraatlaag toelaat, dan zijn er veel meer mogelijkheden. Op een substraatlaag vanaf tien of liever meer centimeters dik met een goed waterbufferend vermogen, zijn mooie bloemrijke kruidenvegetaties te maken. Dakbegroeiingen kunt u overal maken waar het dak geschikt is, of geschikt te maken is en als de dakhelling vlak of licht hellend is. Op bestaande daken is een dikke substraatlaag wegens het grote gewicht niet altijd mogelijk, maar bij nieuwbouw zijn er veel mogelijkheden. Als u bij nieuwbouw tijdig een dakbegroeiing met een dikke substraatlaag in uw programma van eisen zet, dan kan dit meegenomen worden in het bouwplan. In de praktijk blijken de bouwkosten nauwelijks duurder te zijn, mede door enige voordelen. Zo heeft een dikke substraatlaag een isolerende werking, waarmee op dakisolatie bespaard kan worden. De aanleg van dakbegroeiing is specialistisch werk, laat u goed informeren.

Wij kunnen speciale dakmengsels voor u samenstellen passend bij uw wensen en uitgangssituatie.

Naast ons Dakmengsel D2 kunnen wij diverse speciale dakmengsels voor u samenstellen die passend zijn bij uw wensen en uitgangssituatie. Sterker nog: als uw substraat maar dik genoeg is, dan kunnen wij bijna alle typen bloemenweides ontwerpen voor uw dak, van moeras-, oever-, heide- tot duinbegroeiing. Elke situatie is momenteel nog nieuw en de meeste begroeiingen zijn experimenteel, maar bij dakgroen-specialisten en onderzoeksinstellingen komt steeds meer informatie en ervaring beschikbaar. Ook Cruydt-Hoeck draagt zijn steentje hieraan bij. Informeer naar de mogelijkheden voor uw dak of project.

Mengsel op een dak van een particuliere woning. Foto: Vis à Vis ontwerpen

Aanleg van dakbegroeiing is specialistisch werk, laat u goed informeren

Met de hooihark achter de trekker kun je het maaisel mooi bijeen harken.

Machines en gereedschappen

Maaien van kruidenrijke vegetatie

Voor het maaien van kruidenrijke vegetaties kunnen diverse soorten machines worden gebruikt. De keuze voor een bepaald type machine of gereedschap hangt af van de schaal waarop gewerkt wordt. Van belang is zoveel mogelijk vegetatie weg te halen en het maaisel niet te veel te versnipperen. De aanbevolen maaihoogte is ca. 10 cm, maar het is niet erg als je soms dieper maait en de bodem raakt, omdat je hiermee open plekken voor kieming creëert. Hark grondig, zodat er niet teveel maaisel achterblijft en er geen viltlaag van verterend materiaal ontstaat. Voor verjonging van de bloemenweide is het namelijk van belang dat er licht op de bodem valt en er tussen de planten open grond beschikbaar blijft voor zaden om te kiemen.

Op kleine oppervlakken werk je met een bosmaaier of met een zeis. Voorzie de bosmaaier van een slagmes in plaats van een draadkop, omdat een draad het maaisel teveel versnipperd. Afharken gaat prima met een hooihark. Op middelgrote terreinen is een eenassige vingermaai balk erg handig. Eventueel is deze voorzien van een bandhooier, om het gemaaid gras bij elkaar te harken. Op grotere terreinen wordt een tractor met een cyclomaaier of vingermaai balk gebruikt. Het maaisel wordt verzameld met een hooihark/acrobaat en/of balenpers. Werk hiermee in droge periodes om structuurbederf in de bodem te voorkomen.

Werken met een klepelmaaier – met of zonder zuiginstallatie – raden we af omdat meer dan 80% van de insecten in de vegetatie hierbij sterft. Ook wanneer je gebruik maakt van afzuiging is dit daarom geen ecologisch verantwoorde keuze.

Afplaggen

Afplaggen is het verwijderen van de zode zonder de onderliggende grondlaag te verstoren, om daarmee ruimte te maken voor een nieuw zaaibed. Dit kan met een zodensnijder. Tenzij de ondergrond erg verdicht is door zwaar materieel hoeft u na het verwijderen van de zode alleen de toplaag met een hark op te ruwen voordat u kunt zaaien.

De zode afplaggen met een zodensnijder (links). Messenbalk (rechts).

Maaien met de zies.

Combinaties van samenstellingen

Door planten slim te combineren vergroten we het succes van biodiversiteitsherstel.

Zadenmengsels

Door een zadenmengsel in te zaaien vergroten we het succes, want als de ene soort het niet doet, dan is er altijd wel een andere soort die wel succesvol is. Hierbij kiest u een zadenmengsel dat zo goed mogelijk past bij de ecologische omstandigheden van uw project. We noemen dit 'een gericht schot hagel'. U vindt onze standaardmengsels vanaf [pagina 24](#). Met een speciaalmengsel kunt u nog iets verfijnder werken. Onze specialisten stellen in overleg met u een mengsel samen dat zo goed mogelijk aansluit bij uw project ([zie ook pagina 24](#)).

Planten en zaaien gecombineerd

Het duurt 1 tot 3 jaar voordat een meerjarige bloemenweide volledig ontwikkeld is. In sommige situaties is een sneller resultaat van grote waarde. Bijvoorbeeld op plekken waar veel bezoekers komen. Een goed resultaat bereikt u door 1-2 planten per m² aan te planten en daartussen een passend mengsel te zaaien. Kijk op onze website voor een gericht stappenplan en een geschikte lijst van soorten voor een snel resultaat.

BESTELLEN

Bloemenweide opwaarderen

Na een aantal jaren kan een bloemenweide wat eentonig worden. U kunt extra soorten doorzaaien. Een andere mogelijkheid is om goed geworteld plantmateriaal in te planten. Kies hiervoor soorten die ecologisch passend zijn. Doorzaaien en bijplanten in de bestaande bloemenweide gaat het beste als de vegetatie laag is, dus bijvoorbeeld vlak na een maaibeurt. Kijk op onze website voor suggesties.

BESTELLEN

Combinatie met verwilderingsbollen

We kunnen de vroege insecten helpen door voorjaarsbollen aan te planten in onze bloemenweide. Als het loof van de bollen na de bloei afsterft neemt de bloeiende kruidenvegetatie het over. Gebruik hiervoor verwilderingsbollen zoals 'stinzenbollen' die geplant worden in het najaar. Deze bollen gedijen het beste op niet te schrale grond. Plant bij nieuwe aanleg eerst de bollen en ga daarna pas uw zadenmengsel inzaaien. Kijk op onze website voor meer tips.

BESTELLEN

Combinatie met akkerbloemen

Door bij aanleg maximaal 20% eenjarig akkerbloemenmengsel toe te voegen aan een meerjarig bloemrijk graslandmengsel, kan in het eerste jaar meteen veel kleur verkregen worden. Deze akkerbloemen zullen echter na het eerste jaar verdwijnen, omdat we de grond met rust laten. U kunt hierdoor verkeerde verwachtingen bij de omwonenden creëren, omdat de volgende jaren een meer ingetogen bloemrijk grasland ontstaat. Let wel op dat er niet teveel onkruidzaden zoals melde en perzikkruid in de grond zitten, die teveel gaan concurreren met de eenjarigen. Pas in dat geval eerst een 'vals zaaibed' toe ([zie pagina 81](#)).

Draagvlak & Communicatie

Draagvlak en communicatie

Er is onlangs een bloemenweide aangelegd, alleen begrijpt de maaier nog niet wat de bedoeling is en heeft een aantal omwonenden liever een strak gazon. Weerstand ontstaat vaak uit onbekendheid; in dit geval over de ontwikkeling van een bloemenweide en hoe de omgeving er uit komt te zien. Net als de bloemenweide heeft ook draagvlak beheer nodig.

Een bloemenweideteam

Het is belangrijk dat alle betrokkenen begrijpen wat de bedoeling is. Het opzetten van een bloemenweideteam kan hierbij helpen. Niet alleen de ecooloog en beleidsmedewerker, maar ook de afdeling financiën, de groenbeheerders en de afdeling infra moeten begrijpen waarom er een bloemenweide is aangelegd en wat er voor nodig is deze te ontwikkelen.

Vergeet daarbij niet de man of vrouw met de maaimachine. Hij of zij kan vaak meedenken over wat praktisch uitvoerbaar is. Betrek daarnaast ook een communicatiemedewerker bij uw team. De bloemenweide is een prachtig onderwerp om over te communiceren via social media, de website en kranten. Bovendien neemt een goede communicatie de weerstand t.a.v. een bloemenweide in veel gevallen weg.

Proeflocatie

Heeft u nog geen bloemrijke bermen of toepassingen in de gemeente of wijk? Start aan de rand van de wijk of gemeente met een bloemrijke strook. Kies voor een locatie waar de kans op succes relatief groot is, bijvoorbeeld een schraler stuk grond in de zon.

Promoot successen

Heeft u op een locatie een prachtige bloemenweide in bloei staan? Vergeet dan niet om mooie foto's te (laten) maken. De bloemenweide doet het goed op sociale media, de website en in de lokale kranten. Vertel vooral over het belang van biodiversiteit en de waarde van bloemenweides daarin, zodat omwonenden ook de achtergrond van uw keuze begrijpen.

Communicatie met omwonenden

Samen met uw communicatiemedewerker kunt u de communicatie met de omwonenden afstemmen. U kunt bijvoorbeeld een flyer uitdelen aan de omwonenden waarin u aangeeft wat de waarde is van de bloemenweide en hoe de bloemenweide zich gaat ontwikkelen. Een informatieavond is ook een manier om omwonenden te informeren. Nodig bijvoorbeeld een ecooloog uit die de meerwaarde van de bloemenweide laat zien voor vogels, vlinders, bijen en mensen, groot en klein. U kunt ook de plaatselijke natuurvereniging betrekken. Vraag hen of zij de ontwikkeling van de planten en de aangetrokken insecten kunnen monitoren.

Wij hebben hulpmiddelen om u te ondersteunen met de communicatie

Tips

Nu we aan het einde van onze catalogus en handleiding zijn gekomen, geven wij u graag nog een paar tips.

1 Voor natuurontwikkeling en buitengebied

Het zaaien van zadenmengsels in waardevolle natuurgebieden raden wij af. Is het inbrengen van zaden toch wenselijk, denk dan als eerste aan het uitstrooien van maaisel met zaden uit een nabijgelegen gebied van goede kwaliteit.

2 Voor het openbaar groen en stedelijk gebied

Bloemrijk grasland is, mits op de juiste manier toegepast, één van de goedkoopste beheersvormen. Het 'gezond boerenverstand' is hier een goede raadgever. Inventariseer waar een bloemenweide goed zal passen en vooral waar u deze goed kunt beheren. Sommige plekken zijn soms minder geschikt voor een bloemenweide en kunnen beter traditioneel beheerd worden. Anderzijds kan een bloemenweide juist een goede beheersoplossing zijn voor een problematisch of kostbaar te beheren stuk.

3 Voor gemeentes en terreinbeheerders

Bij grote projecten zien we helaas regelmatig dat het Cruydt-Hoeck zadenmengsel, dat u samen met ons met zorg heeft uitgekozen en in het bestek heeft opgenomen, niet vanzelfsprekend door de aannemer besteld en ingezaaid wordt. Maak hierover goede afspraken. Soms is het verstandig het zadenmengsel als opdrachtgever zelf te bestellen en aan uw groenaannemer beschikbaar te stellen.

4 Voor grote en kleine tuinen

Bloemenweides zijn op iedere schaal te realiseren. Zelfs in een bestrate tuin of op een balkon. Inheemse planten combineren vaak ook prachtig met andere tuinplanten. De soorten in de tabel rechts zijn een paar voorbeelden van wilde planten die geschikt zijn voor de tuin. Ze geven veel natuurlijkheid en trekken veel vlinders en bijen aan, maar ze weten zich nog wel een beetje te gedragen. Voor meer tips verwijzen we u graag naar onze website.

Geschikte wilde planten voor in de tuin

Grote engelwortel
Wilde akelei
Akkerklokje
Grote centaurie
Bermooievaarsbek
Wilde judaspenning
Grote kattenstaart
Vijfdelig kaasjeskruid
Wilde marjolein
Duifkruid
Dagkoekoeksbloem
Echte koekoeksbloem
Avondkoekoeksbloem
Blauwe knoop

Praktische informatie

Bestellen van zaden

Overheden en bedrijven

Om u zo goed mogelijk te helpen, is onze nieuwe webshop zo gemaakt dat het voor u eenvoudig is om een zakelijke bestelling te plaatsen. Heeft u behoefte aan extra ondersteuning van onze adviseurs, dan ontvangen wij uw vraag/bestelling graag per e-mail op info@cruydhoeck.nl.

Particulieren

Via onze webshop kunt u eenvoudig mengsels en planten bestellen geschikt voor uw locatie en grondsoort.

Prijzen

De actuele prijzen zijn terug te vinden in onze webshop. Gemeenten en (groen)bedrijven bieden wij een korting. Bij het plaatsen van uw bestelling wordt u gevraagd naar een KvK-nummer of een BTW nummer.

Prijzen en aanbiedingen gelden zolang de voorraad strekt. Wijzigingen en drukfouten voorbehouden.

Mengsels

Mengsels zijn verkrijgbaar in zakjes van 25 gram. Vanaf 100 gram kunt u mengsels in iedere gewenste hoeveelheid bestellen, indien beschikbaar. De soorten in het mengsel zijn onder voorbehoud.

Losse soorten

Losse soorten onder de 10 gram zijn verkrijgbaar in een zakje. Het gewicht in een zakje verschilt per soort. Boven de 10 gram kunt u losse soorten in iedere gewenste hoeveelheid bestellen, zolang de voorraad strekt.

Prijsbepaling losse soorten

Zakje: een vaste prijs per soort
10 tot 49 gram: De 10-gramsprijs wordt berekend
50 tot 499 gram: De 100-gramsprijs wordt berekend
Vanaf 500 gram: De kilogramprijs wordt berekend

Bestekteksten

Wij hebben voor onze bloemenmengsels bestekteksten opgesteld voor zowel de aanleg als het beheer. Deze teksten zijn vrij beschikbaar voor u of uw werkvoorbereider en zijn een handig hulpmiddel bij het schrijven van uw bestekteksten. De bestanden zijn beschikbaar gesteld als rsx-bestand en pdf-bestand. Kijk voor de bestekteksten op www.cruydhoeck.nl/bestekteksten/

Meer weten?

Kortingsregeling levering van standaard zadenmengsels

Wij hanteren de volgende kortingsstaffel per mengsel:

Vanaf 5 kg: 5% korting

Vanaf 10 kg: 10% korting

Vanaf 20 kg: 15% korting

Maakt u gebruik van deellieferingen, dan wordt de korting toegekend bij de laatste levering.

Verzending

Bestellingen worden doorgaans per post of pakketdienst verzonden. Vanaf € 75 (exclusief btw) verzenden we gratis. Verzendkosten voor verzending buiten Nederland op aanvraag. Verzending voor rekening en risico van de afnemer, tenzij anders overeengekomen.

Betaling zakelijke klanten

U ontvangt een factuur per e-mail. Betaling graag binnen 14 kalenderdagen na factuurdatum. Bij niet tijdige betaling behouden wij ons het recht voor 2% rente per maand, verhoogd met de administratiekosten, in rekening te brengen. Eventuele incassokosten zijn voor rekening van de afnemer. De geleverde producten en diensten blijven eigendom van Cruydt-Hoeck B.V. tot aan alle verplichtingen is voldaan.

Betaalgegevens

Rabobank rekeningnummer:
IBAN: NL49 RABO 0129 5892 33
BIC: RABONL2U
Rabobank Heerenveen – Zuidoost
Friesland Nederland.

Garantie

Wij proberen vanzelfsprekend een soortecht en kwalitatief hoogwaardig product te leveren. Door de vele invloeden die buiten onze verantwoordelijkheid liggen, kunnen wij kieming en groei helaas niet garanderen. Voor de soortechtheid van de zaden staan wij tot maximaal de factuurwaarde garant.

Algemene leveringsvoorwaarden

Bij het plaatsen van een bestelling gaat u akkoord met onze leveringsvoorwaarden. Onze algemene leveringsvoorwaarden kunt u vinden op www.cruydhoeck.nl. Op verzoek sturen wij u de leveringsvoorwaarden graag toe.

Adresgegevens

Cruydt-Hoeck B.V.
Abbedijk 6
8422 DL Nijeberkoop
Nederland

Telefoon: 0516 – 44 11 44
E-mail: info@cruydhoeck.nl
Website: www.cruydhoeck.nl

KvK nummer: 82394989
BTW-nummer: NL 8624.51.747.B01

Advies- & verkoopteam

Wilt u meer weten? Neem contact met ons op via info@cruydhoeck.nl of +31 (0)516 441144.

◀ **Henny Koopman**
Verkoopondersteuning
Klantenservice

◀ **Anky van der Molen**
Verkoopondersteuning
Klantenservice

◀ **Roelof Jan Koops**
Ecologisch advies
Adviseur buitengebied

◀ **Thijs Gerritsen**
Ecologisch advies
Bijdeskundige

◀ **Gabriëlle Jager**
Ecologisch advies
Deskundige vegetatie- &
insectenecologie

◀ **Jeltje Stam**
Ecologisch advies
Insect-plantrelatie expert

◀ **Tom Tressel**
Vaste planten specialist
Plantenteelt

◀ **Jodi van Dijk**
Verkoop, Advies &
Marketing

Vertel onze adviseurs vandaag nog over uw volgende project

Vaak kan advies per telefoon (+31 516 44 11 44) of e-mail (info@cruydhoeck.nl) al het verschil betekenen tussen een teleurstellende en een succesvolle bloemenweide. Graag denken wij met u mee en helpen wij u met gericht ecologisch en praktisch advies. Neem gerust contact met ons op. Wij helpen u graag op weg.

We doen het niet alleen

steenbreek.nl

samenvoerbiodiversiteit.nl

hetlevendarchief.nl

nlgreenlabel.nl

vlinderstichting.nl

bijenlint.nl

wildeweelde.nl

ooststellingwerf.nl

springzaad.nl

ivn.nl

weststellingwerf.nl

northsearegion.eu/beespoke

oasenetwerk.nl

dakbloemenweide.nl

science4nature.nl

natuurpro.nl

ser.org

jubholland.nl

nlbloeit.nl

guerrillagardeners.nl

floravannederland.nl

Colofon

Fotografie

Cruydt-Hoeck, Erik van den Ham, Sjon Heijenga

Vormgeving en opmaak

Cruydt-Hoeck, Merlijn Enserink, Crossmedia Communicatiegroep

Papier

VoorBIJ® papier
Gerecycled papier met bloemrijk bermgras uit bij-vriendelijke bermen

© Copyright

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Cruydt-Hoeck B.V., Abbedijk 6, 8422 DL Nijeberkoop

Cruydt Hoeck

WILDBLOEMENZADEN ✦ INHEEMSE PLANTEN

Abbedijk 6
8422 DL Nijeberkoop
Nederland

Telefoon 0516 - 44 11 44
E-mail info@cruydhoeck.nl
Website www.cruydhoeck.nl

